

Etelä-Karjalan Osuuspankin
TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2016

SISÄLLYSLUETTELO

sivu

1 Toimintakertomus

25 Osuuspankin konsernin tuloslaskelma ja tase

28 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase

30 Rahoituslaskelma

**Osuuspankin ja konsernin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot**

34 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet

47 Liitetiedot

84 Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
niiden säilytystavoista

93 Hallituksen allekirjoitus

93 Hallintoneuvoston lausunto

93 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKIN HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Etelä-Karjalan Osuuspankin korkokate ja palkkiotuotot kasvoivat hieman, mutta pankin liikevoitto jäi edellisvuotta alhaisemmaksi. Tämä johtui edellisvuonna saaduista suurista kertaluontoisista myyntivoitoista. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta hieman vähemmän arvonalentumistappioita luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisten määrä suhteutettuna luotto- ja takauskantaan pysyi alhaisella tasolla. Luotto- ja talletuskanta pysyivät kasvussa. CET 1 vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta hieman heikompi, vaikka omat varat kasvoivatkin selvästi.

Pankin 110-vuotista taivalta vietettiin vuonna 2016. Yhteisöllisen roolinsa mukaisesti pankki edisti maakunnan menestystä tukemalla erityisesti lasten ja nuorten liikuntaa sekä työllistymistä. Etelä-Karjalassa ulkomaalaisten ostosmatkailu piristyi, joka yhdessä orastavan talouskasvun kanssa loi positiivisia merkkejä tulevaisuuteen. Asuntorakentaminen varsinkin Lappeenrannassa jatkui vilkkaana. Asuntoluottojen kysyntä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Uusia luottoja myönnettiin edelliseen vuoteen verrattuna 18,9 prosenttia enemmän. Kun paikkakunnalla pankkien kassapalveluiden tarjonta väheni, se loi lisäkysyntää pankkimme palveluille. Saimme vuoden aikana 2 943 uutta asiakasta. Myös pankin omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 1 478 asiakkaalla ja vuoden lopussa Etelä-Karjalan Osuuspankilla oli 44 984 omistaja-asiakasta. Loppuvuonna allekirjoitettiin sulautumissuunnitelma, jonka mukaisesti Savitaipaleen Osuuspankki sulautuisi Etelä-Karjalan Osuuspankkiin vuonna 2017.

Avainlukuja

Avainlukuja	2016	2015	Muutos
	Liikevoitto, 1000 euroa	13 924	24 111
Kulujen suhde tuottoihin, %	54,2 %	40,9 %	13,3 pros.yks.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	5,4 %	9,5 %	-4,1 pros.yks.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	48,1 %	49,5 %	-1,4 pros.yks.
Henkilöstö keskimäärin	162	169	-7 hlöä
Jäsenet	44 984	43 506	+1 478

OP Ryhmä

Etelä-Karjalan Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat yhteenliittymän, josta säädetään laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jatkui vuonna 2016 pitkäaikaista keskiarvoa hitaampana. Vuoden aikana luottamus talouteen horjui erityisesti Britannian EU-jäsenyydestä järjestämän kansanäänestyksen vuoksi. Talouskehitys ja luottamus kohenivat kuitenkin jälleen vuoden lopulla.

Euroalueen inflaatio jäi etenkin alkuvuonna vähäiseksi. Euroopan keskuspankki (EKP) laski maaliskuussa ohjaukskorkonsa nolnaan ja talletuskorkonsa -0,4 prosenttiin. Lisäksi EKP laajensi arvopapereiden osto-ohjelmaansa. Euribor-korot laskivat edelleen hieman EKP:n toimien seurauksena. Pitkät korot nousivat vuoden lopulla, mutta jäivät vuoden alkua matalammalle.

Suomen talous alkoi vähitellen elpyä. Rakentaminen kasvoi vahvasti, ja kulutus hyvää vauhtia. Viennin kehitys oli edelleen vaisua. Työttömyys kääntyi laskuun, ja kotitalouksien luottamus vahvistui selvästi vuoden lopulla. Kuluttajahintojen nousu jäi vähäiseksi. Asuntomarkkinat piristyivät, ja asuntojen hinnat nousivat maltillisesti.

Kotitalousluottokanta jatkoi viime vuonna vajaan kolmen prosentin kasvuaan. Yritys- ja asuntoyhteisöluottokannan kasvu hidastui alle viiteen prosenttiin. Luottojen kysynnän odotetaan vilkastuvan alkuvuonna. Talletuskannan kasvu hidastui julkisyhteisö- ja yritystalletusten heikomman kehityksen seurauksena. Rahasto- ja vakuutusäästöt nousivat viime vuonna selvästi nettomerkintöjen lisääntymisen sekä hyvän markkinakehityksen ansiosta.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Etelä-Karjalan osuuspankki myi Tuotto-osuuksia vuoden aikana 4,7 miljoonalla eurolla (13,5 M€). Tuotto-osuus on asiakasomistajan vapaaehtoinen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. Tuotto-osuudet voidaan lukea pankin ydinvakavaraisuuteen. Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2016 oli 3,25 prosenttia. OP Ryhmän hallintoneuvosto on vahvistanut myös vuodelle 2017 tuottotavoitteeksi 3,25 prosenttia. Osuuspankki on sijoittanut osan Tuotto-osuuksista saamastaan pääomasta OP Osuuskunnan osuuspääomaan.

Joulukuussa osuuspankki sai OP Ryhmän sisäiseltä vakuutusyhtiöltä OVY Vakuutus Oy:ltä 1,5 miljoonaa euroa lisäosinkoa.

Tilikauden aikana tehtiin sopimus Imatran uuden konttorin toimitilojen ostamisesta. Toimitilat ostettiin Imatran Einonkadulle rakennettavasta asuin/liiketalosta, jota rakentaa Rakennusliike Evälahti Oy.

Etelä-Karjalan Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Konsernirakenne ja siinä tapahtuneet muutokset tilikauden aikana

Osuuspankin konserniin kuuluivat pankin lisäksi tytäryrityksenä Asunto Oy Lappeenrannan Kirkkokatu 9. Pankki on laatinut konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty emopankin tilinpäätöksen lisäksi tytäryhtiöiden tilinpäätökset Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus edellyttämässä laajuudessa. Koska konsernitilinpäätöksen luvut eivät poikkea olennaisesti emo-osuuspankin tilinpäätöksestä, tässä toimintakertomuksessa käsitellään osuuspankin ja sen konsernin toimintaa emo-osuuspankin tilinpäätöksen lukujen perusteella. Merkittävimmät konsernin erät on kerrottu jäljempänä kappaleessa Osuuspankin konserni.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Etelä-Karjalan Osuuspankilla ei ole ollut olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

Etelä-Karjalan Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta sekä vuoden 2016 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi	2016	2015	Muutos, %	2014
1000 euroa				
Tuotot				
Korkokate	15 110	15 106	0	16 362
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	6 619	11 607	-43 %	3 613
Palkkiotuotot, netto	10 844	10 506	+3,2 %	9 913
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	106	143	-25,7 %	165
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-8	5 405	-100,1 %	18 359
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-199	-110	80,7 %	-311
Liiketoiminnan muut tuotot	550	392	40,1 %	393
Yhteensä	17 912	27 944	-35,9 %	32 131
Tuotot yhteensä	33 023	43 050	-23,3 %	48 493
Kulut				
Henkilöstökulut	8 147	8 591	-5,2 %	8 345
Muut hallintokulut	7 207	6 559	+9,9 %	5 644
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	200	260	-23,1 %	563
Liiketoiminnan muut kulut	2 331	2 182	6,8 %	3 118
Kulut yhteensä	17 885	17 592	1,7 %	17 671
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	1 213	1 347	-10 %	1 156
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	13 924	24 111	-42 %	29 666

Liikevoitto laski selvästi vertailukaudesta, mikä johtui edellisvuonna saaduista kertaluontoisista myyntivoitoista. Korkokate kasvoi hieman luottokannan kasvun sekä talletusvarainhankinnan kustannusten laskun ansiosta. Henkilöstökulut supistuivat hieman johtuen toiminnan tehostamisesta. Muita hallintokuluja kasvatti panostukset OP Ryhmän digitalisaation edistämiseen. Arvonalentumiset saamisista laskivat vertailukaudesta ja suhteutettuna luotto- ja takauskantaan pysyivät matalalla tasolla. Arvonalentumisten kasvu rasitti sijoituskiinteistöjen nettotuottoja.

Vertailukaudella tuottoja oman pääoman ehtoisista sijoituksista kasvatti OVY Vakuutus Oy:ltä saatu lisäosinko. OVY Vakuutus Oy maksoi lisäosinkoja vertailukaudella enemmän kuin vuonna 2016. Lisäksi vertailukaudella myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttityhtiö Oyj:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle.

Liiketoiminnan muut kulut nousivat lähinnä saamisten turvaamiskulujen nousun johdosta.

Etelä-Karjalan Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta. Palkkiot luotonannosta, vakuutusten välityksestä, takauksista ja muut palkkiotuotot kasvoivat. Sen sijaan palkkiota talletuksista, maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä, omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä kertyi hieman edellisvuotta vähemmän. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistajajäsenille myönnettyt OP-bonukset.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot	2016	2015	Muutos, %
1000 euroa			
Talletuksista	106	113	-6,2 %
Luotonannosta	3 668	3 496	4,9 %
Maksuliikkeestä	4 143	4 160	-0,4 %
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	769	879	-12,5 %
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	1 665	1 793	-7,2 %
Takauksista	208	185	12,4 %
Vakuutusten välityksestä	3 718	3 657	1,7 %
Muut	1 854	1 305	42,1 %
Yhteensä	16 130	15 587	3,5 %
OP-bonukset	-3 785	-3 630	4,3 %
Palkkiotuotot yhteensä	12 345	11 957	3,2 %
Palkkiokulut	1 501	1 451	3,4 %
Palkkiotuotot, netto	10 844	10 506	3,2 %

Luottojen nettomääräiset arvonalentumistappiot supistuivat edellisvuodesta. Luotoista ja takausrahoista kirjattiin arvonalentumistappioita seuraavasti:

Luottojen ja takausrahojen arvonalentumistappiot	2016	2015	Muutos, %
1000 euroa			
Arvonalentumisten bruttomäärä	4 028	2 021	+99 %
Vähennykset	-2 815	-674	+318 %
Arvonalentumisten nettomäärä	1 213	1 347	-10 %
Arvonalentumiset luotto- ja takausrahoista %	0,1	0,1	0 %

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja vuoden 2016 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä	31.12.2016	31.12.2015	Muutos, %	31.12.2014
1000 euroa				
Tase	1 370 188	1 271 300	+7,8 %	1 269 920
Luotot	1 096 042	1 051 747	+4,2 %	1 019 882
Saamistodistukset	307	237	+29,2 %	13 232
Osakkeet ja osuudet	133 303	132 546	+0,6 %	109 593
Talletukset	956 954	912 224	+4,9 %	898 307
Oma pääoma	221 472	212 597	+4,2 %	180 965
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	97 404	67 509	+44,3 %	67 324

Luottokanta jatkoi kasvamistaan tilikauden aikana ja tahti kiihtyi hieman viime vuodesta. Talletuskanta kasvoi selvästi, vaikka matala korkotaso heikensi talletusten kiinnostavuutta. Suurin kasvu nähtiinkin maksuliiketeleissä. Oma pääoma kasvoi pääosin hyvän tuloksen ansiosta. Saamistodistuksissa sekä osakkeissa ja osuuksissa tapahtui hyvin maltillisia muutoksia, kun molemmat erät kasvoivat hieman. Taseen ulkopuoliset erät kasvoivat voimakkaasti.

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja myönnettiin vuoden aikana 259,7 miljoonaa euroa eli 5,1 M€ euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta yhteensä vuoden lopussa oli 1 101 miljoonaa euroa (1 045 M€). Luottokanta kasvoi maltillisesti ja asuntoluottoja nostettiin selvästi viime vuotta enemmän. Osuuspankki välittää asiakkaille myös OP Ryhmän kiinnitysluottopankin, OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) myöntämiä asuntoluottoja. OP Ryhmän strategian mukaisesti osuuspankki siirsi myöntämiään asuntoluottoja OPAlle tilikauden aikana 30,8 miljoonaa euroa.

Ongelmasaamiset tilikauden aikana kehittyivät seuraavasti:

Ongelmasaamiset			
1000 euroa	31.12.2016	31.12.2015	Muutos, %
Järjestämättömät saamiset	23 559	24 096	-2,2 %
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset	11 934	5 421	+120,1 %
Järjestämättömät lainanhoitojoustosaamiset	4 487	10 852	-58,7 %
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset	7 138	7 823	-8,8 %
Terveet lainanhoitojoustosaamiset	39 899	40 987	-2,7 %
Ongelmasaamiset yhteensä	63 458	65 083	-2,5 %

Taulukossa esitetyt järjestämättömät saamiset sisältävät saamiskohtaiset arvonalentumiset. Yli 90 pv erääntyneenä saamisena esitetään jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Lainahoitojoustosaamisena esitetään saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Lainanhoitojoustosaamisten määrään on vaikuttanut Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) tarkentunut ohjeistus. Todennäköisesti maksamatta jäävinä saamisina esitetään heikompien luottoluokkien omaavat saamiset.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
1000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	35 236	24 012
Prosenttia taseesta	2,6 %	1,9 %
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	1 605	2 004
Prosenttia taseesta	0,1 %	0,2 %
Käypä arvo	2 320	2 712
Nettotuotto, %	-10,3 %	-4,8 %
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	36 841	26 016
Prosenttia taseesta	2,7 %	2,0 %

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen merkittävä kasvu johtuu rakenteilla olevista Lappeenrannan ja Imatran konttorirakennuksista.

Etelä-Karjalan Osuuspankilla ei ole sijoituksia kiinteistösijoitusyhtiöissä.

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2015.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä olevia kiinteistöjä on taseessa 11,1 miljoonaa euroa. Omassa käytössä olevista kiinteistöistä ei kirjattu arvonalennuksia. Arvonkorotuksia oli tilikauden lopussa 1,6 miljoonaa euroa. Niitä peruutettiin tilikauden aikana 1,9 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana ostettiin As Oy Imatran Koskitori 2 nimisen yhtiön osakkeet, jotka oikeuttavat hallitsemaan kahta liikehuoneistoa ja 20 autopaikkaa. Näiden huoneistojen valmistuessa muuttaa Imatran konttori näihin uusiin tiloihin. Tilikauden aikana ei myyty omassa käytössä olevia kiinteistöjä.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöistä kirjattiin arvonalennuksia tilikauden aikana 292 000 euroa. Sijoituskiinteistöihin sisältyi tilikauden päättyessä arvonorotuksia 422 000 euroa. Arvonkorotuksia peruutettiin tilikauden aikana 21 000 euroa.

Tilikauden aikana myytiin sijoituskiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 20 000 euroa. Sijoituskiinteistöihankintoja ei tehty.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset OP Yrityspankki Oyj:ltä, olivat 120,8 miljoonaa euroa (69,4 M€). Lisäksi osuuspankki on tehnyt sijoituksia OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjalainaan yhteensä 10 miljoonaa euroa (20 M€). Sijoitus sisältyy tase-erään saamiset yleisöltä.

Vuoden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 132,2 miljoonaa euroa (131,4 M€).

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 euroa	31.12.2016	31.12.2015	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketilnit	533 383	495 071	7,7 %
Säästämistilit	91 689	92 054	-0,4 %
Sijoittamistilit	330 422	321 628	2,7 %
Valuuttatalletukset	1 461	3 469	-57,9 %
Yhteensä	956 954	912 224	4,9 %
Muut velat	336	419	-19,9 %
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	957 289	912 643	4,9 %

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista OP Yrityspankki Oyj:lle ja ns. väliluotosta OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle, kasvoivat 140,6 miljoonaan euroon (95,6 M€).

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätös vaiheen siirtävistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Etelä-Karjalan Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 4,3 prosenttia 221,7 miljoonaan euroon (212,6 M€).

Osuuspääoma

Osuuspääoma kasvoi 0,9 prosenttia 51,8 miljoonaan euroon (51,3 M€). Omistajajäsenillä oli vuoden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 4,6 miljoonaa euroa (4,4) lisäosuuksiin 1,4 miljoonaa euroa (2,1 M€) ja Tuotto-osuuksiin 47,2 miljoonaa euroa (45,3 M€). Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskuista uusien merkintöjen osuus oli 4,6 miljoonaa euroa. Vanhoja lisäosuuksia muunnettiin Tuotto-osuukseksi 130 000 euroa. Irtisanottuja tuotto-osuuksia oli vuoden vaihteessa 8,2 M€. Irtisanotut lisäosuudet 1,4 miljoonaa euroa (0,5) esitetään taseessa velkana.

Osuuspankki maksoi Tuotto-osuuksille vuodelta 2015 korkoa 3,25 prosenttia eli yhteensä 1 221 494,79 euroa. Jäsen- ja lisäosuuspääomalle maksettiin korkoa vuodelta 2015 yhteensä 21 522,53 euroa. Osuuspankin edustajiston kokouksessa on päätetty lisäosuuksien määrän vähentämisestä palautusta vastaan. Lisäosuudet palautetaan asiakkaille heinäkuussa 2017.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia sekä lisäosuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 46 394 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruinen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 471 632 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa. Jäsenosuudet ja Tuotto-osuudet ovat osuuspankin purkautuessa huonommalla etusijalla kuin lisäosuudet. Lisäosuuksia koskevat määräykset sisältyvät nykyistä edeltävän osuuskuntalain (1488/2001) 11 lukuun sekä soveltuvin osin voimassa olevaan osuuskuntalakiin. Osuuspankki ei voi enää antaa uusia lisäosuuksia.

Osuusmaksut, tuotto-osuusmaksut ja lisäosuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa lisäosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankki on päättänyt lisäosuuksien määrän vähentämisestä palautusta vastaan. Kaikki lisäosuudet palautetaan omistaja-asiakkaille normaalin irtisanomisajan puitteissa heinäkuussa 2017. Jos irtisanottua lisäosuusosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvojan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Muut oman pääoman erät

Aikaisemmin tehtyjä arvonkorotuksia peruutettiin edellisten tilikausien voittovaroista 1,9 miljoonaa euroa.

Veroperusteiset varaukset

Tilikaudelta ei kertynyt poistoeroa. Luottotappiovarausta kasvatettiin 750 000 euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin vakavaraisuus lasketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti.

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. OP Ryhmän tilinpäätös on luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat		31.12.2016	31.12.2015
1000 euroa			
Ydinpääoma (CET1)			
Oma pääoma*		217 354	211 048
Lisäosuuspääoman omiin varoihin luettava määrä		1 426	2 070
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla		32 150	31 550
Osuus tuloksesta, jota ei ole tarkastettu		-11 873	-20 881
Suunniteltu voitonjako		-	-
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta		147	64
Aineettomat hyödykkeet		-	-3
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä		-8 789	-8 072
Ydinpääoma (CET1) yhteensä		230 415	215 777
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä		230 415	215 777
Omat varat yhteensä		230 415	215 777

* pl. lisäosuuspääoma ja arvonorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

Osuuspankin lisäosuuspääomasta on luettavissa ydinpääomiin korkeintaan 60 prosenttia 31.12.2012 liikkeeseen lasketusta määrästä siirtymäsäännöksen puitteissa. Tilikauden tulosta ei ole luettu omiin varoihin.

Kokonaisriski		31.12.2016	31.12.2015
1000 euroa			
Luottoriski			
Standardimenetelmä (SA)			
Yritysvastuut		6 861	6 372
Vähittäisvastuut		-	-
Kiinteistövakuudelliset vastuut		-	-
Luottolaitos- ja sijoituspalveluvastuut		-	-
Muut vastuut		794	1 375
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)			
Yritysvastuut ¹⁾		206 853	186 594
Yritysvastuut – pk-yritykset		104 387	109 849
Yritysvastuut - Muut		102 466	76 744

Vähittäisvastuut ²⁾		54 799
Kiinteistövakuudelliset	54 669	42 048
Muut vähittäisvastuut	11 624	12 751
Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuut ¹⁾	-	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	132 963	128 884
Muut erät	13 283	12 176
Luottoriski yhteensä	427 047	390 199
Selvitysriski	-	-
Markkinariski³⁾	-	-
Operatiivinen riski	52 137	45 633
Yhteensä	479 185	435 832

1) Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuuihin sekä yritysvastuuihin sovelletaan nk. IRBAn perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäisvastuiden riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Valuuttakurssiriski

Vakavaraisuussuhdeluvut (%)	31.12.2016	31.12.2015
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	48,08	49,51
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	48,08	49,51
Vakavaraisuussuhde	48,08	49,51
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	*19,7	19,5

*syyskuussa 2016

Pääomavaateet	31.12.2016	31.12.2015
1000 euroa		
Omat varat	230 415	215 777
Minimipääomavaade + puskurivaateet *	50 315	45 763
Omien varojen ylijäämä	180 100	170 014
Omat varat	230 415	215 777
Basel I lattian pääomavaatimus	48 347	47 132
Omien varojen ylijäämä	182 069	168 645

*Minimivaade 8 %, kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % sekä mahdollinen maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Osuuspankin konserni

Osuuspankin konsernin liikevoitto laski 42,5 prosenttia ja oli 13,8 miljoonaa euroa (24,1). Konsernin tase oli vuoden lopussa 1 389 miljoonaa euroa (1 279 M€).

Konsernin ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET 1) oli 46,1 prosenttia (48,7). Konsernin ensisijaisen pääoman vakavaraisuussuhde oli 46,1 prosenttia (48,7) ja vakavaraisuussuhde 46,1 prosenttia (48,7). Ydinpääoma (CET 1) oli yhteensä 229,8 miljoonaa euroa (215), ensisijainen pääoma (T1) yhteensä 229,8 miljoonaa euroa (215) ja omat varat yhteensä 229,8 miljoonaa euroa (215). Konsernin riskipainotetut erät olivat yhteensä 498,3 miljoonaa euroa (441,5) ja omien varojen vähimmäismäärä 39,9 miljoonaa euroa (35,3).

Konsernin oman pääoman tuotto (ROE) tilikaudelta (suluissa edellinen tilikausi) oli 5,4 prosenttia (24,1), koko pääoman tuotto (ROA) 1,0 prosenttia (3,4), omavaraisuusaste 18,3 prosenttia (19,1) ja kulujen suhde tuottoihin 54,4 prosenttia (40,9). Tunnuslukujen laskukaavat on esitetty Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut -kappaleen yhteydessä.

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki OP Yrityspankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden lopussa noin 170 osuuspankkia sekä OP Yrityspankki Oyj, Helsingin Seudun Osuuspankki, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että yhteenliittymälaisissa säädetyn selvitystilan edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit ja OP Yrityspankki Oyj. Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa 1.18 Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahassto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahasstoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Vuoden 2015 alussa tuli voimaan sääntelyä, joka koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua. Tämän lisäksi kesällä 2016 viranomaistaholta on tullut tarkentavaa ohjeistusta näiden säännösten soveltamisesta. Kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän pankkien kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen on määrittämässä vuodelle 2016 kriisinratkaisulain mukaista minimiä OP Ryhmän tasolla.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2016	2015	2014
	Oman pääoman tuotto (ROE), %	5,4 %	9,5 %
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1 %	1,7 %	2 %
Omavaraisuusaste, %	18,6 %	19,2 %	16,7 %
Kulu-tuotto-suhde, %	54,2 %	40,9 %	36,4 %

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

Kulu-tuotto-suhde, %

$\frac{\text{Hallintokulut} + \text{Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{Nettopalkkiotuotot} + \text{Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot} + \text{Suojauslaskennan nettotulos} + \text{Sijoituskiinteistöjen nettotuotot} + \text{Liiketoiminnan muut tuotot} + \text{Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}} \times 100$

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinottokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinottokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti. Osuuspankin hallintoneuvosto valvoo keskusyhteisön antamien ryhmätasoisien sisäisen valvonnan sekä riskinotto ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteiden toteuttamista pankissa. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Lisäksi se arvioi osaltaan pankin riskiasemaa ja riskienhallinnan riittävyttä.

Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinottokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinottokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinottokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan, että pankilla on riittävä vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomatasolle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinottokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä luottosuhteesta syntyviä velvoitteita. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen.

Luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan hyvään tuntemiseen, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, vahvaan ammattitaitoon, kattavaan dokumentointiin ja vakuuksiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luottoprosessi ja sen laatu.

Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Luottopäätökset perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, voimassa olevaan ja ajantasaiseen luottoluokitukseen ja vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat.

Henkilöasiakkaiden maksukyvyyn riittävyys varmistetaan myös koronnousun varalta. Asiakkaat voivat suojautua koronnousulta käyttämällä luotoissaan kiinteää korkoa tai korkokattoa. Luotonmyönnössä vältetään korkeita luototussuhteita. Asiakkaille tarjotaan takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle.

Pankin arvio yritysasiakkaan velanhoitokyvystä ja luottoriskistä muodostuu luottoluokittelusta ja maksukäyttäytymistiedoista, ja tarpeen mukaan tilinpäätösanalyysistä ja –ennusteista, yritystutkimuksen laatimista dokumenteista, asiakasvastaavan tekemästä tarvekartoituksesta, luottokelpoisuusarvioista sekä mahdollisista muista dokumenteista.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskien määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan.

Uusluotonannolle ja luottokannalle on asetettu luottoluokittaisia tavoitearvoja, jotta luottosalkun laatu säilyy hyvänä. Luottoriskien kehitystä seurataan säännöllisesti suhteessa asetettuihin limiitteihin, valvontarajoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi seurataan luottosalkun laatua ja rakennetta, vakuuksien kattavuutta sekä ongelmamääriä. Luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan sellaisia vastuita samalta asiakkaalta tai asiakaskokonaisuudelta, joiden yhteismäärä vähennyserien jälkeen on vähintään 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Säännösten mukaan yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä saa olla enintään 25 prosenttia omista varoista, keskusyhteisön luvalla enintään 40 prosenttia. Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2016 yhteensä 230,4 miljoonaa euroa.

Pankilla ei ole yhtään sellaista asiakaskokonaisuutta, jonka asiakasriski ylittäisi 10 prosenttia omista varoista. Yhdenkään yksittäisen asiakaskokonaisuuden asiakasriski ei ylittänyt 25 prosenttia.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan sijoitusten ja luotonannon sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan OP Yrityspankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä OP Osuuskunnan johtokunnan osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatiliiteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotuloriski eli korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, jolloin korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin korkoriskiä hallitaan otto- ja antolainauksen

tuotevalikoimalla ja –ehdoilla sekä OP Ryhmässä käytössä olevien korkoriskin johdannaissuojausmallien mukaisesti, joista keskeisin on euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtojen suojaus koronvaihtosopimuksilla.

Osuuspankki on tilikaudella soveltanut rahavirran suojauslaskentaa suojatessaan euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtaa koronlaskulta tai pitkään jatkuvalta matalalta korkotasolta. Rahavirran suojauksessa osa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevista korkovirroista on vaihdettu koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään OP Yritys pankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvistä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota. Vuonna 2016 operatiivisista riskeistä osuuspankille aiheutuneet tappiot olivat vähäisiä.

Strategiset riskit

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta tai siitä, että valitulla strategialla ei saavuteta asetettuja tavoitteita. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Vuoden lopussa Etelä-Karjalan osuuspankilla oli neljä konttoria, Lappeenrannassa, Joutsenossa, Imatralla ja Ruokolahdella.

Pankkipalveluiden lisäksi osuuspankki tarjoaa OP Vakuutuksen vakuutuspalveluita.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys kasvaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asiointissa.

Jäsenistö

Pankin jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana 1 470 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 44 978. Jäsenmäärän lisäys johtui toteutetusta ja aktiivisesta jäsenhankinnasta.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahostosta. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstö

Vuoden 2016 lopussa henkilöstömäärä oli yhteensä 155. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 4 henkeä. Määräaikaiset työsuhteet perustuivat vuorotteluvapaisiin. Perhevapailta oli vuoden lopussa 11 henkeä.

Vuoden aikana päättyi 15 vakinaista työsuhdetta, joista 12 oli eläkkeelle siirtymisiä.

Henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 12 henkilöä pienempi kuin 31.12.2015. Keskimäärin vuoden aikana työssä oli 142,5 henkilöä, kun edellisenä vuonna keskimäärin työssä oli 148 henkilöä.

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Etelä-Karjalan Osuuspankin omistajajäsenten päätösvaltaa käyttää jäsenten keskuudesta valittu edustajisto, johon kuuluu vähintään 50 ja enintään 70 edustajaa sen mukaan kuin hallintoneuvosto päättää. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 69.

Edustajat valitaan osuuspankin vaalijärjestyksessä määrättyllä tavalla suhteellista vaalitapaa noudattaen jäsenalueittain joka neljäs vuosi hallintoneuvoston päättämänä ajankohtana. Vaalikelpoinen edustajistoon on henkilö, joka on hyväksytty jäseneksi viimeistään 4 kalenterikuukautta ennen äänestyksen alkamista ja joka vaalin alkaessa on täysivaltainen ja joka ei ole osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,

- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää tarvittaessa kaikista osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää asioiden niin vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella jäsenellä on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajiston kokous pidettiin 5.4.2016.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja pankin riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Hallintoneuvosto antaa edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Vaalivuonna hallintoneuvosto määrää edustajiston lukumäärän osuuspankin säännöissä mainituissa rajoissa ja vahvistaa kultakin jäsenalueelta valittavien edustajien lukumäärän sekä nimeää keskusvaalilautakunnan.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 21 ja enintään 30 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa edustajisto ja se on tällä hetkellä 25. Jäsenet valitaan osuuspankin jäsenistä ja heidän tulee edustaa monipuolisesti jäsenkuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamisikä on 68 vuotta, kuitenkin siten että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2016 yhteensä 3 kertaa.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa avustaa sen valvontatehtävässä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema 4 -jäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, että osuuspankkia ja sen konsernia johdetaan ammattitaitoisesti terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita noudattaen lain, sääntöjen, viranomaismääräysten ja annettujen ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistamien vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Tarkastusvaliokunnalle on toimitettava viranomaisten, keskusyhteisön ja tilintarkastajan laatimat pankkia koskevat tarkastuskertomukset. Tarkastusvaliokunnan on esitettävä havaintonsa tarkastuskertomuksista ja muusta pankin hallinnosta ainakin kerran vuodessa hallintoneuvostolle.

Hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta

Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta, johon kuuluu 7 jäsentä. Nimitysvaliokunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Nimitysvaliokunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Nimitysvaliokunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi nimitysvaliokunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaan. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 5 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin jäseniä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6. Hallitukseen voidaan lisäksi valita osuuspankin jäsenistä kerrallaan enintään niin monta varajäsentä kuin hallituksessa on jäseniä. Varajäsenet voidaan valita hallituksen jäsenten henkilökohtaisiksi varamiehiksi. Tällä hetkellä hallituksella on 3 varajäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 68 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajajärjestyksen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 13.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Edustajisto

Osuuspankin edustajisto valittiin vuonna 2011 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 26,9 %. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2017 järjestettävään uuden edustajiston valintaan.

Edustajiston jäsenet

nimi, ammatti/tehtävä

Lappeenrannan vaalipiiri	
Haikala Toni	hallintopäällikkö
Hirvi-Kokko Tuula	eläkeläinen
Hokkanen Erkki	pelastusjohtaja, insinööri (ylempi AMK)
Hostikka Eila	isännöitsijä

Huoso Juha	päivämestari
Häkämies Risto	konemyyjä
Immonen Pia	verovalmistelija
Junttila Virpi	TKT, tutkija
Kaarna Kari	lehtori
Karjalainen Kari	metsäkonekuljettaja
Korhonen Jirka	luokanopettaja, apulaisrehtori, pääluottamusmies
Kuuluvainen Pirjo	yrittäjä
Kääpä Jari	yrittäjä
Laapio Ville	yrittäjä
Laine Keijo	paloesimies
Lamminpää Kirsti	toimistosihteeri
Lattu Pekka	insinööri
Liukkonen Juha	rikosylikonstaapeli
Lyytikäinen Jorma	maanviljelijä
Lähde Marjatta	eläkeläinen, sosiaalityöntekijä
Meuronen Erkki	maanviljelijä
Miettinen Leena	raittiustoimenjohtaja, sosiaalineuvos
Myyryläinen Timo	ylietsivä, evp
Nurkka Niina	yliopettaja
Penttilä Tommi	sairaanhoitaja
Rossi-González López Lea	lehtori
Räsänen Erkki	lehtori
Sinkko Ville	autonkuljettaja
Söderholm Seppo	psykologi
Tikka Merja	asiakasneuvoja
Varala Risto	tekn.lis.
Vilkko Antti	rikoskomisario
Viskari Pentti	majuri evp
Välíketo Arto	apulaisrehtori

Imatran vaalipiiri	
Eteläpää Seppo	rikosylikonstaapeli, eläkeläinen
Honkasalo Onni	erikoislääkäri
Ikävalko Heikki	yrittäjä
Jaatinen Lea	kehityspäällikkö
Jääntti Seppo	työsuojeluvaltuutettu
Kaplas Esa	virastomestari, eläkeläinen
Keltanen Raija	kirjanpitäjä
Laihia Juhani	agrologi, maatalousyrittäjä
Lamberg Ville	metallimies
Lappalainen Katja	
Miettinen Tarja	kiinteistösihteeri

Nikko Minna	maanviljelijä
Paldanius Kari	työsuojeluvaltuutettu
Perälä Kari	controller, kauppatieteiden tohtori
Riihinen Leila	erityisluokan opettaja
Skyttä Seppo	insinööri, eläkeläinen
Suojapelto Teemu	maanviljelijä
Tikka Arto	järjestelymestari
Joutsenon vaalipiiri	
Ahtiainen Marja-Terttu	maanviljelijä
Arminen Lauri	toimitusjohtaja, DI
Huotarinen Markku	prosessipäivämies
Parvinen Pasi	maanviljelijä
Paunonen Jyri	yrittäjä
Ravattinen Raimo	kelloseppä, yrittäjä
Suonsivu Pekka	tietojärjestelmäasiantuntija
Virkki Tapio	kirvesmies
Ruokolahden vaalipiiri	
Pohjalainen Pauli	maanviljelijä
Venäläinen Kaisu	fysioterapeutti
Väisänen Raimo	ylikonstaapeli
Väänänen Maija	eläkeläinen
Taipalsaaren vaalipiiri	
Laihanen Anna-Leena	KTT, maakuntasuunnittelija
Liimatainen Anja	lehtori, TtL
Wallén Pekka	projektityöntekijä
Ylämaan vaalipiiri	
Hiiri Pekka	maanviljelijä
Metso Suvi	emäntä
Rautjärven vaalipiiri	
Näränen Timo	yrittäjä

Hallintoneuvosto

suluissa toimikauden alkamisvuosi ja erovuoroisuusvuosi

Puheenjohtaja	Kärnä Jukka	SAK elinkeinopoliittinen asiantuntija	Imatra	(2007-2019)
Varapuheenjohtaja	Talka Anu	maakuntasuunnittelija	Lappeenranta	(2010-2017)

Muut jäsenet

Aineslahti Rauni	myyntipäällikkö		Imatra	(2013-2019)
*Anttila Paula	proviisori		Ruokolahti	(2006-2018)
Arponen Pekka	yrittäjä		Ruokolahti	(2008-2019)
Evälahti Jukka	hallituksen puheenjohtaja		Imatra	(1993-2017)
Iitiä Markus	liikunnan lehtori		Lappeenranta	(2011-2017)
*Kaarna Antti	maanviljelijä		Lappeenranta	(1996-2017)
*Kekki Anni	luomuviljelijä		Joutseno	(2013-2019)
Kälviäinen Raine	maaseutuyrittäjä		Lappeenranta	(2009-2018)
Kärri Jukka	puuteollisuusinsinööri, eläkeläinen		Lappeenranta	(2003-2018)
Lankinen Veikko	maanviljelijä, eläkeläinen		Imatra	(1993-2018)
Melto Timo	yrittäjä		Joutseno	(2014-2017)
Munnukka Riitta	farmaseutti, eläkeläinen		Joutseno	(2006-2018)
Pakarinen Veli-Pekka	paperityöläinen, eläkeläinen		Lappeenranta	(2009-2019)
*Peuhkuri Anssi	toimitusjohtaja		Lappeenranta	(2013-2019)
Saikko Juha	maanviljelijä		Lappeenranta	(2012-2019)
Stubbe Pirjo	yrittäjä		Imatra	(2011-2017)
Tella Riku	maanviljelijä		Ruokolahti	(2014-2018)
Urpalainen Emilio	yrittäjä		Imatra	(2013-2017)
Vesterinen Marja-Liisa	fil. tohtori, tutkimusjohtaja		Lappeenranta	(2007-2019)
Westinen Arja-Liisa	hammaslääkäri		Taipalsaari	(2004-2018)
Viskari-Lippojoiki Ulla	ammatinopettaja		Joutseno	(2013-2017)
Väisänen Sauli	kunnossapitoasentaja		Imatra	(2008-2017)
Ylä-Outinen Päivi	maanviljelijä		Ylämaa	(2009-2018)

*Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan jäsen

Hallitus

Varsinaiset jäsenet:

Puheenjohtaja**Timo Alho**

s. 1964

toiminnanjohtaja, ekonomi

Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajiston jäsen 2003-2010, hallituksen jäsen 9.12.2010-

Keskeinen työkokemus: yliopiston opetustehtävät laskentatoimen ja rahoituksen parissa

Muut keskeiset luottamustehtävät: Lappeenrannan Tieto-Sähköala Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Lappeenrannan Ylioppilastalo Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja, Kultaraati Oy:n hallituksen jäsen

Varapuheenjohtaja**Sari Tukiainen**

s. 1961

Yrittäjä

Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajiston jäsen 2003-2008, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallintoneuvoston jäsen 2009-2012, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen jäsen 2013-

Muut keskeiset luottamustehtävät: Texmoda Fashion Group osk:n hallituksen jäsen

Päättäneet keskeiset luottamustoimet: Imatran yrittäjien hallituksen jäsen, Imatran kaupunkikeskustat ry:n hallituksen jäsen

Matti Ahvonen

s. 1958

Maa- ja metsätalousyrittäjä

Koulutus: ammattikorkeakoulu

Joutsenon Osuuspankin hallintoneuvoston jäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajiston jäsen 1993-1996, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallintoneuvoston jäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen jäsen.

Muut keskeiset luottamustoimet:

Lappeenrannan kaupungin kaupunginvaltuutettu, Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy:n hallituksen jäsen, Lappeen Rakennuttaja Oy:n hallituksen jäsen, Lappeen Ikihonka Oy:n hallituksen jäsen, MT-tilipalvelut hoitokunnan puheenjohtaja, Karjalan Mänty Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Päätyneet keskeiset luottamustoimet:

Saimaan Tukipalvelut Oy:n hallituksen jäsen, Etelä-Karjalan laskettelukeskuksen hallituksen puheenjohtaja ja hallituksen jäsen

Teuvo Kalso

s. 1950

Eläkeläinen, turvallisuusasiantuntija

Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajiston jäsen 2003-2009, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen varajäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen jäsen

Koulutus: ammattikoulu

Keskeinen työkokemus:

5 v. työsuojeluvaltuutettuna, sitä ennen korjausmiehenä 30 v., Ovakon varapääluottamusmies 10 v.

Muut keskeiset luottamustoimet: Työeläkeyhtiö Varman eläkkeensaajien neuvottelukunta v. 2015 alkaen

Päätyneet keskeiset luottamustehtävät:

Ovakon sairauskassan hallituksen varapuheenjohtaja, Metallin Kymi-Savo-Karjalan alueen puheenjohtaja, Työeläkeyhtiö Varman vakuutettujen neuvottelukunta, Etelä-Karjalan kuntoutumissäätiön hallituksen jäsen

Pekka Vainikka

s. 1955

Metsänhoitaja, elinkeinopäällikkö

Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajiston jäsen 2007-11/2013, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen jäsen 12/2013 alkaen

Koulutus: metsänhoitaja, Helsingin yliopisto 1979, metsäalan opettajatutkinto 1984

Muut keskeiset luottamustoimet: Valtakunnallisen puutavaran mittauslautakunnan puheenjohtaja

Petri Krohns

Toimitusjohtaja

s. 1964

Oikeustieteiden kandidaatti, varatuomari, MBA, johtoryhmän jäsen 2001-

Vastuualue: koko pankin toiminta

Keskeinen työkokemus: lakimies, pankinjohtaja

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Etelä-Karjalan kauppakamarin hallituksen jäsen, Etelä-Karjalan OP-Kiinteistökeskus Oy LKV:n hallituksen puheenjohtaja, hallitusjäsenyys Etelä-Karjalan Maanpuolustuksen Tuki ry:ssä

Varajäsenet:

Päivi Kukkonen

s. 1956

Toiminnanjohtaja, YO-merkonomi

Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen varajäsen

Työkokemus:

Lappeenrannan Työväenyhdistys ry Lappeenranta, toiminnanjohtaja

Lappeenrannan Työväenyhdistys ry Lappeenranta, järjestösihteeri

Nokian Renkaat Oyj Nokia, Group Accountant

Vianor Oy / Isko Oyj Lappeenranta, pääkirjanpitäjä

Tilitoimisto Multanen & Niinimäki Ky Lappeenranta, kirjanpitäjä

Muut keskeiset luottamustehtävät: Lappeenrannan kaupunginvaltuutettu, KOY Lappeenrannan työväentalon hallituksen jäsen, Ravintola Torikellari Oy:n toimitusjohtaja, KOY Lappeenrannan Kauppatorin hallituksen jäsen, Lappeenrannan Yritystila Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Lappeenrannan Liiketoiminnat Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja, Lappeenrannan kaupungin teknisen lautakunnan jäsen, Saimaan lentoasema säätiö sr, hallituksen puheenjohtaja, Etelä-Karjalan kansalaisopiston hallituksen jäsen.

Heikki Rita

s. 1955

Tietokoneteknikko

Rautjärven Osuuspankin johtokunnan jäsen, Rautjärven Osuuspankin johtokunnan puheenjohtaja,

Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen varajäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin Rautjärven konttorin paikallistoimikunnan puheenjohtaja

Keskeinen työkokemus:

Huoltoinsinööri, ABB

Muut keskeiset luottamustehtävät:

AccuRay Finland Oy 1980-1992, Combustion Engineering , ABB Oy, Kymen-Vuoksen OP-liiton hallituksen jäsen, Kymen-Vuoksen OP-liiton hallituksen puheenjohtaja, Rautjärven Reserviläisten puheenjohtaja

Yrjö Viitikko

s. 1950

Lukion rehtori, eläkeläinen, teologian maisteri

Lappeenrannan Osuuspankin hallintoneuvoston jäsen, Lappeenrannan Osuuspankin johtokunnan jäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin paikallisjohtokunnan puheenjohtaja, Etelä-Karjalan

Osuuspankin paikallistoimikunnan jäsen, Etelä-Karjalan Osuuspankin hallituksen varajäsen

Keskeinen työkokemus:

Yliopistoamanuenssi 2 vuotta, lukion lehtori 2 vuotta, peruskoulun rehtori 4 vuotta, lukion rehtori 22 vuotta

Muut keskeiset luottamustehtävät: Munuais- ja maksaliitto ry:n 1. varapuheenjohtaja, Etelä-Karjalan munuais- ja maksayhdistyksen hallituksen jäsen

Päättäneet keskeiset luottamustehtävät: Munuais- ja maksaliitto ry:n 2. varapuheenjohtaja

Toimitusjohtaja

Petri Krohns

Toimitusjohtaja

s. 1964

Oikeustieteiden kandidaatti, varatuomari, MBA, johtoryhmän jäsen 2001-

Vastuualue: koko pankin toiminta

Keskeinen työkokemus: lakimies, pankinjohtaja

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Etelä-Karjalan kauppakamarin hallituksen jäsen, Etelä-Karjalan OP-Kiinteistökeskus Oy LKV:n hallituksen puheenjohtaja, hallitusjäsenyys Etelä-

Karjalan Maanpuolustuksen Tuki ry:ssä

Johtoryhmän kokoonpano

Petri Krohns
Toimitusjohtaja

Paula Arminen-Peltonen

Pankinjohtaja, toimitusjohtajan sijainen
s. 1972

KTM, johtoryhmän jäsen 2014-

Vastuualue: yritysasiakasliiketoiminta ja pankkitason OP-Private-varallisuudenhoitopalvelujen johtaminen ja kehittäminen

Keskeinen työkokemus: rahoituspäällikkö yrityspalvelut, rahoitusjohtaja yrityspalvelut, pankinjohtaja henkilöasiakaspalvelut

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Saimaan Capital Oy:n hallituksen jäsen

Ilona Iiskonmäki

Pankinjohtaja
s. 1980

Tradenomi, johtoryhmän jäsen 2014-

Vastuualue: henkilöasiakasliiketoiminta, pankkitason varallisuudenhoito- ja vakuutusliiketoiminnan johtaminen ja kehittäminen

Keskeinen työkokemus: sijoituspäällikkö, varainhoitaja OP-Private, myyntijohtaja Imatran henkilöasiakaspalvelut, myyntijohtaja Lappeenrannan sijoituspalvelut ja verkko- ja puhelinpalvelut

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Etelä-Karjalan OP-Kiinteistökeskus Oy LKV:n hallituksen jäsen

Jussi Karjalainen

Pankinjohtaja
s. 1978

Tradenomi, johtoryhmän jäsen 2014-

Vastuualue: riskienhallinta ja compliance

Keskeinen työkokemus: yritysneuvoja, vakuusneuvoja, riskienhallintapäällikkö, riskienhallintajohtaja

Päättäneet luottamustehtävät: Etelä-Karjalan Kauppakamarin tilintarkastusvaliokunnan varajäsen

Titta Saksa

Pankinjohtaja
s. 1977

OTK, KTM, johtoryhmän jäsen 2012-

Vastuualue: henkilöstöhallinto, lakipalvelut, liiketoiminnan tuki

Keskeinen työkokemus: lakimies, lakiasiaainjohtaja

Keskeiset luottamustehtävät: Lappeenrannan Työterveys ry:n hallituksen jäsen

Päättäneet luottamustehtävät: Etelä-Karjalan Kauppakamarin tilintarkastusvaliokunnan jäsen

Tilintarkastajat

Edustajiston kokouksen valitsemana vuoden 2015 tilintarkastajana on toiminut Ernst & Young Oy KHT-yhteisö ja päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jari Havukainen.

Muu tarkastustoiminta

OP Osuuskunnan sisäinen tarkastus suoritti osuuspankin tarkastuksen 11.5. - 12.5.2016.

Tulevaisuuden näkymät

Luottamus talouden näkyymiin on vahvistunut niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Suomen talouden kasvu jatkuu kuluvana vuonna maltillisena aiempaa laajemmalla pohjalla. EKP on ilmoittanut jatkavansa elvyttävää politiikkaa kuluvana vuonna. Linjauksen mukaan ohjaukset säilyvät matalina koko vuoden.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Konsernin jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2016 oli 148 437 443,05 euroa. Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 148 547 258,86 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 11 873 289,44 euroa.

Taseen osoittama ylijäämä ehdotetaan käytettäväksi siten, että lisäosuusmaksulle maksetaan korkoa 0,5 prosenttia ja Tuotto-osuudelle 3,25 prosenttia, eli yhteensä 1 468 163,32 euroa. Tilikauden ylijäämästä jää 10 405 126,12 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tuloslaskelma ja tase

Etelä-Karjalan Op konserni (562009KONS)

12 / 2016

12 / 2015

**KONSERNITILINPÄÄTÖS
TUOSLASKELMA**

KORKOTUOTOT	17 176 300,30	18 426 031,39
KORKOKULUT	-2 065 939,39	-3 320 236,55
KORKOKATE	15 110 360,91	15 105 794,84
TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIIJOITUKSISTA	6 618 624,45	11 607 406,16
PALKKIOTUOTOT	12 344 969,75	11 957 037,44
PALKKIOKULUT	-1 501 015,82	-1 450 996,93
ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT	106 018,17	142 728,07
Arvopaperikaupan nettotuotot	89 181,21	105 242,31
Valuuttatoiminnan nettotuotot	16 836,96	37 485,76
MYYTÄVISSÄ OLEVIEN RAHOITUSVAROJEN NETTOTUOTOT	-7 621,99	5 405 186,00
SIIJOITUSKIINTEISTÖJEN NETTOTUOTOT	-198 648,98	-109 905,02
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	549 867,76	392 482,58
HALLINTOKULUT	-15 362 812,46	-15 153 227,76
Henkilöstökulut	-8 146 880,80	-8 591 275,04
Palkat ja palkkiot	-6 775 394,17	-7 101 119,10
Henkilösivukulut	-1 371 486,63	-1 490 155,94
Eläkekulut	-1 047 032,47	-1 104 201,55
Muut henkilösivukulut	-324 454,16	-385 954,39
Muut hallintokulut	-7 215 931,66	-6 561 952,72
POISTOT JA ARVONALENTUMISET KONSERNILIKEARVOSTA	0,00	0,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETOMISTA HYÖDYKKEISTÄ	-199 661,90	-259 553,41
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-2 407 675,02	-2 202 160,08
ARVONALENTUMISTAPPIOT LUOTOISTA JA MUISTA SITOUMUKSISTA	-1 213 165,20	-1 347 137,26
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	13 839 239,67	24 087 654,63
TULOVEROT	-1 450 848,46	-2 509 743,16
Tilikauden verot	-1 043 192,42	-2 321 364,27
Aikaisempien tilikausien verot	6 621,01	-3 726,11
Laskennallinen vero	-414 277,05	-184 652,78
VARSAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	12 388 391,21	21 577 911,47
VARSAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VÄHEMMISTÖN OSUUDEN JÄLKEEN	12 388 391,21	21 577 911,47
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	12 388 391,21	21 577 911,47

Etelä-Karjalan Op konserni (562009KONS)

12 / 2016

12 / 2015

TASE		
VASTAAVAA		
KÄTEISET VARAT	1 274 335,61	1 344 250,70
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA	120 787 351,31	69 352 615,74
Vaadittaessa maksettavat	1 461 821,61	3 469 975,47
Muut	119 325 529,70	65 882 640,27
SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ	1 091 042 077,61	1 046 747 319,91
Muut	1 091 042 077,61	1 046 747 319,91
SAAMISTODISTUKSET	306 635,32	237 251,59
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muilta	306 635,32	237 251,59
OSAKKEET JA OSUUDET	133 227 410,60	132 470 501,88
OSAKKEET JA OSUUDET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ	75 755,86	75 755,86
JOHDANNAISSOPIMUKSET	1 028 251,50	674 672,31
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	0,01	2 800,01
Muut pitkävaikutteiset menot	0,01	2 800,01
AINEELLISET HYÖDYKKEET	37 394 155,50	24 874 202,43
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	1 570 945,02	1 952 495,06
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet	35 126 895,28	22 488 413,18
Muut aineelliset hyödykkeet	696 315,20	433 294,19
OSAKE-, SIJOITUSOSUUSANTI- JA KANTARAHASTOANTISAAMISET	0,00	0,00
MUUT VARAT	1 506 407,75	1 302 987,73
SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT	2 415 616,03	1 464 030,24
LASKENNALLISET VEROSAAMISET	267 870,68	511 409,29
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 389 325 867,78	1 279 057 797,69

Etelä-Karjalan Op konserni (562009KONS)

12 / 2016

12 / 2015

VASTATTAVAA

VIERAS PÄÄOMA	1 135 573 618,48	1 034 935 806,14
VELAT LUOTTOLAITOKSILLE	159 623 755,12	104 588 997,55
Luottolaitoksille	159 623 755,12	104 588 997,55
Vaadittaessa maksettavat	5 623 755,12	5 588 997,55
Muut	154 000 000,00	99 000 000,00
VELAT YLEISÖLLE JA JULKISYHTEISÖILLE	957 027 839,10	911 374 826,87
Talletukset	956 692 281,32	910 955 920,34
Vaadittaessa maksettavat	939 533 256,74	870 822 869,68
Muut	17 159 024,58	40 133 050,66
Muut velat	335 557,78	418 906,53
Vaadittaessa maksettavat	250,91	250,94
Muut	335 306,87	418 655,59
JOHDANNAISSOPIMUKSET JA MUUT KAUPANKÄYNTITARKOITUKSESSA PIDETTÄVÄT VELAT	990 171,51	818 470,58
MUUT VELAT	3 541 928,97	2 235 297,99
Muut velat	3 178 883,97	1 866 054,99
Pakolliset varaukset	363 045,00	369 243,00
SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	6 352 395,94	8 030 685,31
Muut	0,00	0,00
LASKENNALLISET VEROVELAT	8 037 527,84	7 887 527,84
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS	253 752 249,30	244 121 991,55
Osake- ja osuuspääoma	51 802 600,00	51 330 600,00
Osakepääoma	0,00	0,00
Jäsenosuudet	4 639 400,00	4 499 000,00
Lisäosuudet	0,00	1 548 400,00
Tuotto-osuudet	47 163 200,00	45 283 200,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut sidotut rahastot	21 198 549,34	21 281 503,08
Vararahasto	21 342 194,88	21 342 194,88
Käyvän arvon rahasto	-143 645,54	-60 691,80
Käypään arvoon arvostamisesta, saamistodistukset	4 112,07	4 223,78
Rahavirran suojausrahasto	-183 669,00	-80 088,53
Laskennalliset verot /rahavirran suojaus	36 733,80	16 017,71
Laskennalliset verot käyvän arvon rahaston saamistodistuksista	-822,41	-844,76
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00
Vapaat rahastot	43 000 000,00	43 000 000,00
Muut rahastot	43 000 000,00	43 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	125 362 708,75	106 931 977,00
Tilikauden voitto tai tappio	12 388 391,21	21 577 911,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 389 325 867,78	1 279 057 797,69
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
ASIAKKAAN PUOLESTA KOLMANNEN HYVÄKSI ANNETUT SITOUMUKSET	15 570 851,39	12 373 431,99
Takaukset ja pantit	15 570 851,39	12 373 431,99
ASIAKKAAN HYVÄKSI ANNETUT PERUUTTAMATTOMAT SITOUMUKSET	81 832 650,61	55 135 467,63
Muut	81 832 650,61	55 135 467,63
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	97 403 502,00	67 508 899,62

ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Korkotuotot	17 176 300,30	18 426 114,23
Korkokulut	2 065 939,39	3 320 236,55
KORKOKATE	15 110 360,91	15 105 877,68
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	6 618 624,45	11 607 406,16
Muista yrityksistä	6 618 624,45	11 607 406,16
Palkkiotuotot	12 344 969,75	11 957 104,86
Palkkiokulut	1 501 015,82	1 450 996,93
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	106 018,17	142 728,07
Arvopaperikaupan nettotuotot	89 181,21	105 242,31
Valuuttatoiminnan nettotuotot	16 836,96	37 485,76
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-7 621,99	5 405 186,00
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-198 648,98	-109 905,02
Liiketoiminnan muut tuotot	549 867,76	392 482,58
Hallintokulut	15 354 215,97	15 150 167,92
Henkilöstökulut	8 146 880,80	8 591 275,04
Palkat ja palkkiot	6 775 394,17	7 101 119,10
Henkilösivukulut	1 371 486,63	1 490 155,94
Eläkekulut	1 047 032,47	1 104 201,55
Muut henkilösivukulut	324 454,16	385 954,39
Muut hallintokulut	7 207 335,17	6 558 892,88
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	199 661,90	259 553,41
Liiketoiminnan muut kulut	2 331 373,28	2 182 170,63
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	1 213 165,20	1 347 137,26
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	13 924 137,90	24 110 854,18
Tilinpäätössiirrot	750 000,00	900 000,00
Tuloverot	1 300 848,46	2 329 743,16
Tilikauden verot	1 043 192,42	2 321 364,27
Aikaisempien tilikausien verot	-6 621,01	3 726,11
Laskennallinen vero	264 277,05	4 652,78
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	11 873 289,44	20 881 111,02
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	11 873 289,44	20 881 111,02

ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Käteiset varat	1 274 335,61	1 344 250,70
Saamiset luottolaitoksilta	120 787 351,31	69 352 615,74
Vaadittaessa maksettavat	1 461 821,61	3 469 975,47
Muut	119 325 529,70	65 882 640,27
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 096 042 077,61	1 051 747 319,91
Muut	1 096 042 077,61	1 051 747 319,91
Saamistodistukset	306 635,32	237 251,59
Muilta	306 635,32	237 251,59
Osakkeet ja osuudet	133 227 410,60	132 470 501,88
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	75 755,86	75 755,86
Johdannaissopimukset	1 028 251,50	674 672,31
Aineettomat hyödykkeet	0,01	2 800,01
Aineelliset hyödykkeet	13 282 630,61	12 100 294,34
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	1 570 945,02	1 952 495,06
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	11 101 440,79	9 782 655,49
Muut aineelliset hyödykkeet	610 244,80	365 143,79
Muut varat	1 504 832,75	1 302 987,73
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	2 390 782,07	1 480 242,57
Laskennalliset verosaamiset	267 870,68	511 409,29
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 370 187 933,93	1 271 300 101,93
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	140 623 755,12	95 588 997,55
Luottolaitoksille	140 623 755,12	95 588 997,55
Vaadittaessa maksettavat	5 623 755,12	5 588 997,55
Muut	135 000 000,00	90 000 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	957 289 287,72	912 643 398,81
Talletukset	956 953 729,94	912 224 492,28
Vaadittaessa maksettavat	939 794 705,36	872 091 441,62
Muut	17 159 024,58	40 133 050,66
Muut velat	335 557,78	418 906,53
Vaadittaessa maksettavat	250,91	250,94
Muut	335 306,87	418 655,59
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitaroituksessa pidettävät velat	990 171,51	818 470,58
Muut velat	3 088 569,30	2 184 112,71
Muut velat	2 725 524,30	1 814 869,71
Pakolliset varaukset	363 045,00	369 243,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	6 296 557,33	8 030 685,31
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 108 288 340,98	1 019 265 664,96
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	40 187 639,21	39 437 639,21
Verotusperusteiset varaukset	40 187 639,21	39 437 639,21
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	51 802 600,00	51 330 600,00
Jäsenosuudet	4 639 400,00	4 499 000,00
Lisäosuudet	0,00	1 548 400,00
Tuotto-osuudet	47 163 200,00	45 283 200,00
Muut sidotut rahastot	21 198 549,34	21 281 503,08
Vararahasto	21 342 194,88	21 342 194,88
Käyvän arvon rahasto	-143 645,54	-60 691,80
Vapaat rahastot	43 000 000,00	43 000 000,00
Muut rahastot	43 000 000,00	43 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	93 837 514,96	76 103 583,66
Tilikauden voitto (tappio)	11 873 289,44	20 881 111,02
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	221 711 953,74	212 596 797,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 370 187 933,93	1 271 300 101,93
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	15 570 851,39	12 373 431,99
Takaukset ja pantit	15 570 851,39	12 373 431,99
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	81 832 650,61	55 135 467,63
Muut	81 832 650,61	55 135 467,63
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET YHTEENSÄ	97 403 502,00	67 508 899,62

2016

ACT - 12 - 2016 - Etelä-Karjalan Op konserni (562009KONS)

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Kauden voitto	12 388 391,21
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-3 384 563,89

LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+) -100 879 089,54

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-53 442 889,43
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-45 824 366,27
Leasingkohteet	0,00
Saamistodistukset	-69 212,00
Osakkeet ja osuudet	-757 468,64
Johdannaissopimukset	0,00
Sijoituskiinteistöt	52 066,55
Muut varat	-837 219,75

LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-) 101 287 636,19

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	55 034 757,57
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	45 655 682,90
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00
Muut velat	597 195,72
Maksetut tuloverot	-2 317 642,40
Saadut osingot	6 618 624,45

A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ 13 713 356,02**INVESTOINTIEN RAHAVIRTA**

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	0,00
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-15 005 138,29
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	-14 821,62

B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ -15 019 959,91**RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT**

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	4 802 100,00
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-4 330 100,00
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-1 243 504,82
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00

C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ -771 504,82**D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN 39,76****RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D) -2 078 068,95**

RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	4 814 226,17
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	2 736 157,22
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 078 068,95

Saadut korot	16 702 475,38
Maksetut korot	2 742 273,20

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa	
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-1 413,00
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-39,76
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	559,92
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	529 145,39
Saamisten arvonalentumiset	1 241 479,17
Muut	-5 154 295,61
	<hr/>
	-3 384 563,89

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00
	<hr/>
	0,00

Oikaisut yhteensä**-3 384 563,89****Rahavarat**

Käteiset varat	1 274 335,61
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	1 461 821,61
Rahavarat yhteensä	<hr/>
	2 736 157,22

	2016	2015
ACT - 12 - 2016 - Etelä-Karjalan Op (6200)		
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Kauden voitto	11 873 289,44	20 881 111,02
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-2 784 563,89	-6 729 964,09
LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	-100 854 388,25	-29 609 353,36
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	
Saamiset luottolaitoksilta	-53 442 889,43	13 512 050,48
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-45 824 366,27	-33 483 889,15
Leasingkohteet	0,00	0,00
Saamistodistukset	-69 212,00	13 001 020,50
Osakkeet ja osuudet	-757 468,64	-22 996 729,33
Johdannaissopimukset	0,00	
Sijoituskiinteistöt	52 066,55	60 531,91
Muut varat	-812 518,46	297 662,23
LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)	89 822 499,87	-31 697 084,07
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	45 034 757,57	-44 499 630,49
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	44 648 559,58	13 675 498,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	
Muut velat	139 182,72	-872 951,58
Maksetut tuloverot	-2 317 642,40	-1 394 426,08
Saadut osingot	6 618 624,45	11 607 406,16
A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	2 357 819,22	-36 942 310,42
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-3 649 601,49	-406 795,60
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	-14 821,62	143 944,00
B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-3 664 423,11	-262 851,60
RAHOITUKSEN RAHAVIR RAT		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	4 802 100,00	12 586 400,00
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-4 330 100,00	-605 900,00
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-1 243 504,82	-582 508,22
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00	0,00
C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-771 504,82	11 397 991,78
D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIIN	39,76	125,14
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)	-2 078 068,95	-25 807 045,10
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	4 814 226,17	30 621 271,27
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	2 736 157,22	4 814 226,17
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 078 068,95	-25 807 045,10
Saadut korot	16 718 687,71	18 845 289,01
Maksetut korot	2 798 111,81	3 590 897,42

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-1 413,00	-7 029,91
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-39,76	-125,14
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	559,92	43 089,88
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	1 279 145,39	1 174 935,41
Saamisten arvonalentumiset	1 241 479,17	1 409 066,56
Muut	-5 304 295,61	-9 436 596,50
	-2 784 563,89	-6 816 659,70

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	-398,89
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	87 094,50
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	
	0,00	86 695,61

Oikaisut yhteensä **-2 784 563,89** **-6 729 964,09**

Rahavarat

Käteiset varat	1 274 335,61	1 344 250,70
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	1 461 821,61	3 469 975,47
Rahavarat yhteensä	2 736 157,22	4 814 226,17

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuismaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, PL 308, 00101 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätöspankkiperäisten noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja erä.

1.4 YHDISTELYPERIAATTEET

1.4.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Osuuspankin konsernin muodostaa emo-osuuspankki ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Tytäryritysten tilinpäätökset yhdistellään hankintamenetelmällä. Osakkuusyrittäykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20 – 50 prosenttia yrityksen äänivallasta, tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa.

Merkitykseltään vähäiset tytär- ja osakkuusyrittäykset jätetään yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Tällaisia ovat tytär- ja osakkuusyrittäykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin yksi prosentti emoyrittäyksen taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa. Jos konsernin tällaisen tytär- tai

osakkuusyrityksen taseen loppusumma laskettuna yhteen muiden sellaisten konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyritysten taseiden loppusummien kanssa on vähintään viisi prosenttia konsernitaseen loppusummasta, yhdistellään se konsernitilinpäätökseen.

Tilikauden aikana hankitut tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien. Tilikauden aikana myydyt tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään myyntihetkeen asti.

1.4.2 Konsolidointi

Tytäryritysten hankintamenot eliminoidaan hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Hankintahetken oman pääoman määrän ylittävä tai alittava osuus hankintamenosta esitetään taseessa konserniliikearvona tai konsernireservinä siltä osin kuin niitä ei ole kohdistettu omaisuus- tai velkaerien lisäykseksi tai vähennykseksi. Konserniliikearvo poistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaan.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistön osuus erotetaan tuloksesta ja omasta pääomasta ja esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja taseessa omassa pääomassa. Vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä.

Osakkuusyrityksistä konsernituloslaskelmaan sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus näiden yritysten tilikauden voitosta tai tappiosta ja esitetään tuloslaskelmassa omana eränään rivillä Osuus osakkuusyritysten tuloksesta. Tuloksessa huomioidaan myös osakkuusyritysten poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä. Konsernitaseessa osakkuusyritysten hankintamenoon ja konsernin edellisen tilikauden tulokseen ja tilikauden tulokseen lisätään tai vähennetään konsernin osuus hankinnan jälkeisistä muutoksista nettovarallisuudesta.

Konserniin kuuluva kiinteistöyhtiö voi jättää erillistilinpäätöksessään tekemättä suunnitelman mukaiset poistot. Konsernitilinpäätöksessä poistot oikaistaan suunnitelman mukaisiksi.

1.5 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.5.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.5.2 Luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusinstrumentit luokitellaan neljään ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat voivat jakaantua kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat.

Rahoitusvarojen kirjaamisperusteena käytetään kaupantekopäivää. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut.

Saamisen hankintamenoksi kirjataan käypä arvo, joka pääsääntöisesti on se määrä, joka siitä on hankintahetkellä maksettu. Hankintameno sisällytetään transaktiomenot, jotka kohdistuvat lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

1.5.2.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja –velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.5.2.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Tilinpäätökseen voidaan tietyin edellytyksin merkitä käypään arvoon myös muita tietyt ehdot täyttäviä rahoitusvaroja ja –velkoja, jos päätös näiden erien pysyvistä käypään arvoon merkitsemisestä tehdään tällaista erää ensimmäistä kertaa kirjanpitoon merkittäessä. Osuuspankissa tähän erään voidaan merkitä vain sellainen rahoitusvaroihin kuuluva instrumentti, johon liittyy yksi tai useampi sellainen kytketty johdannainen, joka kirjanpidossa muutoin pitäisi esittää erillään tästä instrumentista ja arvostaa käypään arvoon.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntitulokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

1.5.2.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää eräpäivään

saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan arvopaperin kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään pidettäviin rahoitusvaroihin kuuluvan joukkovelkakirjan arvo on alentunut, kirjataan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.5.2.4 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka ovat osuuspankin myöntämiä luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia sekä noteeraamattomia saamistodistuksia.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Jos lainan tai saamisen arvo on tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta alhaisempi kuin jaksotettu hankintamenu, arvostetaan se arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenuon.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton pääoman ja maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvonalentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin. Ryhmäkohtaisen arvonalentumisen lasketaan odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot. Lisäksi mallissa arvioidaan tappion synnyttävän tapahtuman ajankohtaa ns. havainnointiviiveen avulla.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukykyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukykyä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukykyä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistappion piiriin. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennettulle määrälle.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun, tai taseesta poiskirjaamisesta on tehty muutoin erillinen päätös. Taseesta poiskirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan saamisten arvonalentumisten oikaisuuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä saamiskohtaisen arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.5 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat muodostuvat pääasiassa saamistodistuksista, pitkäaikaisista osakesijoituksista ja muista toiminnalle välttämättömistä osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Silloin kun käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman Käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, kun omaisuuserä myydään, saamistodistus eräännty tai sen arvon on todettu alentuneen. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös näiden rahoitusvarojen myyntitulokset.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen rahoitusvarojen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat. Velka merkitään taseeseen arvoon, joka siitä on hankintahetkellä saatu. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä, kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.5.3 Pitkäaikaissäätämissopimukset

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistiliä veloittaen.

1.5.4 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään luovutuksesta huolimatta.

1.5.5 Johdannaissopimukset

Osuuspankki tekee johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Sopimusvastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvomuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.5.5.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Enimmäis- ja vähimmäiskorkoehtoisten yritysluottojen korkoriski suojataan luottokohtaisesti ostamalla sovitulle korkoputkiehdolle vastakkaismerkkinen johdannaispari. Kytkeytyt johdannaiset ja niitä kattavat korkokatto- ja lattiajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Arvostustulokset kirjataan korkoihin.

1.5.5.2 Suojauslaskenta

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, myytävissä olevien arvostusryhmään kuuluva saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.5.5.3 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen. Suojaavan johdannaisinstrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin.

1.5.5.4 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtovelloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

1.6 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.7 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.8 OSAKKEET JA OSUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyrittäisiin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintamenoon, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenoon. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.9 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kirjanpitolain 5 luvun 5 a §:n mukaiset aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintamenoon. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Kirjanpitolain 5 luvun 8 §:n mukaiset kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden odotetaan tuottavan tuloa useampana tilikautena. Aktivoidut kehittämismenot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mikäli vaikutusaikaa ei voida arvioida luotettavalla tavalla, kehittämismenot poistetaan enintään kymmenessä vuodessa.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.10.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusrakennusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.10.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määrittäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon

alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

Konsernitilinpäätöksessä vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä ja niihin kohdistuvat tuotot esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut erässä Liiketoiminnan muut kulut.

1.10.2.1 Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonnäytysmenetelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.10.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.10.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.11 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.12 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.13 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus erillisellä päätöksellä kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Normaalitylanteessa osuus pääomia voidaan kuitenkin vuosittain palauttaa viranomaisen antamissa rajoissa. Osuuspankin tilinpäätöksessä omaan pääomaan luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille saman suuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.14 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Konserniyritysten erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Veroperusteiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä veroperusteisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Veroperusteisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

Konsernitaseessa veroperusteiset varaukset jaetaan omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Konsernituloslaskelmassa niiden muutos merkitään jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

1.15 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.15.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP- Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.15.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.15.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on 6-12 kuukautta ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat osuuspankeissa toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OP Ryhmän yhteiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 – 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 – 2017.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 – 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OP Yrityspankin liikkeeseen laskemina debentuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurin kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 – 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät

vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Konsernin tuloslaskelmaan merkittävä laskennallisen veron muutos muodostuu tilinpäätössiirtoihin, yhdistelytoimenpiteisiin ja konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvista eristä.

1.17 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.18 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.19 VIRANOMAISMAKSUT

Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakuusvirasto. Rahoitusvakuusviraston tehtävänä on hallinnoida rahoitusvakuusrahastoa, joka koostuu vakuusmaksuin kartutettavasta kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojamaksuin kartutettavasta talletussuojarahastosta (uusi talletussuojarahasto). Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Viranomaismaksut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.1 Vakausmaksu

Vakuusmaksuja kerätään euroalueen kriisinratkaisurahastoon vuoteen 2024 asti siten, että rahaston tavoitetaso 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä saavutetaan. Luottolaitoksilta kerättävät vakuusmaksut siirretään edelleen EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon, jota hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB päättää myös vakuusmaksujen määrästä. Vuonna 2016 kutakin pankkia hyvitetään vakuusmaksuissa samassa suhteessa kuin se on aiemmin maksanut pankkiveroa (laki väliaikaisesta pankkiverosta oli voimassa 2013-2014). Vakausmaksusta ei ole tullut osuuspankille kuluvaikutusta vuonna 2016.

1.19.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakuusrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta. Talletussuojamaksusta ei ole tullut osuuspankille kuluvaikutusta vuonna 2016.

1.19.3 Rahoitusvakausviraston hallintomaksu

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.19.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.19.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen Ryhmän jäsenpankeille.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

Tasetta koskevat liitetiedot

- 14 Saamiset luottolaitoksilta
- 15 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 16 Leasingkohteet
- 17 Saamistodistukset
- 18 Osakkeet ja osuudet
- 19 Johdannaissopimukset
- 20 Aineettomat hyödykkeet
- 21 Kiinteistöt
- 22 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 23 Muut varat
- 24 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 25 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 26 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 27 Muut velat
- 28 Pakolliset varaukset
- 29 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 30 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 31 Oma pääoma
- 32 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 33 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2016
- 34a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2016
- 34b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2016

Muut liitetiedot

- 35 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2016
- 36 Eläkevastuut
- 37 Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut
- 38 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 39 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 40 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 41 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2016
- 42 Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta
- 43 Notariaattitoiminta
- 44 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2016
- 45 Pitkäaikaissäästämispalvelu

1. Korkotuotot

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Saamisista luottolaitoksilta	1 328 508,71	1 510 747,38	1 328 508,69	1 510 747,38
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	16 021 534,78	17 343 458,30	16 021 534,79	17 343 541,14
Saamistodistuksista	6 034,96	45 785,55	6 034,97	45 785,55
Johdannaissopimuksista	-181 835,16	-476 624,66	-181 835,16	-476 624,66
josta rahavirran suojaus	209 031,92	7 064,43	209 031,92	7 064,44
Muut korkotuotot	2 057,01	2 664,82	2 057,01	2 664,82
Yhteensä	17 176 300,30	18 426 031,39	17 176 300,30	18 426 114,23
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	68 064,04	39 400,05	68 064,04	39 400,05

2. Korkokulut

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Veloista luottolaitoksille	451 343,56	830 722,32	451 343,56	830 722,32
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	1 614 583,62	2 488 506,51	1 614 583,62	2 488 506,51
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut korkokulut	12,21	1 007,72	12,21	1 007,72
Yhteensä	2 065 939,39	3 320 236,55	2 065 939,39	3 320 236,55

Konserniyrityksiltä ja osakkuusyrittäksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettut korkokulut

	2016		2015	
	Tytäryrityksiltä	Osakkuus-yrityksiltä	Tytäryrityksiltä	Osakkuus-yrityksiltä
Korkotuotot	0,00	0,00	82,84	0,00
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	0,00

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	Pankki	
	2016	2015
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut välittömät tuotot	0,00	0,00
Muut välittömät kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevista	6 618 624,44	11 607 406,16	6 618 624,45	11 607 406,16
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteisyrittäksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	6 618 624,44	11 607 406,16	6 618 624,45	11 607 406,16

5. Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Luotonannosta	3 667 938,57	3 496 231,04	3 667 938,57	3 496 298,46
Talletuksista	105 819,36	112 780,77	105 819,36	112 780,77
Maksuliikenteestä	4 142 632,39	4 159 686,91	4 142 632,39	4 159 686,91
Rahastoista	654 252,29	640 895,63	654 252,29	640 895,63
Omaisuuenhoidosta	954 494,01	1 048 056,61	954 494,01	1 048 056,61
Lainopillisista tehtävistä	720 393,81	752 806,40	720 393,81	752 806,40
Arvopaperinvälityksestä	114 848,05	189 779,71	114 848,05	189 779,71
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	0,00	48 162,71	0,00	48 162,71
Vakuutusten välityksestä	3 717 799,62	3 656 520,47	3 717 799,62	3 656 520,47
Takauksista	208 155,68	185 139,89	208 155,68	185 139,89
Muut	-1 941 364,03	-2 333 022,70	-1 941 364,03	-2 333 022,70
Yhteensä	12 344 969,75	11 957 037,44	12 344 969,75	11 957 104,86

Palkkiokulut	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Maksetut toimitusmaksut	1 179 291,92	1 348 571,03	1 179 291,92	1 348 571,03
Muut	321 723,90	102 425,90	321 723,90	102 425,90
Yhteensä	1 501 015,82	1 450 996,93	1 501 015,82	1 450 996,93

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista *	62 400,50	49 454,60	62 400,50	49 454,60
Osakkeista ja osuuksista	16,38	0,00	16,38	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	62 416,88	49 454,60	62 416,88	49 454,60
Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat				
Saamistodistuksista *	1 413,00	7 029,90	1 413,00	7 029,91
Osakkeista ja osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 413,00	7 029,90	1 413,00	7 029,91
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	63 829,88	56 484,50	63 829,88	56 484,51
Johdannaisten nettotuotot	525,93	-10 293,54	525,93	-10 293,55
Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista	24 825,40	59 051,35	24 825,40	59 051,35
Valuuttatoiminnan nettotuotot	16 836,96	37 485,76	16 836,96	37 485,76
Kaikki yhteensä	106 018,17	142 728,07	106 018,17	142 728,07

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Saamistodistuksista				
Myyntivoitot ja -tappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeista ja osuuksista				
Myyntivoitot ja -tappiot	-7 062,08	5 448 275,88	-7 062,07	5 448 275,88
Arvonalentumistappiot	0,00	-43 089,88	0,00	-43 089,88
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-559,91	0,00	-559,92	0,00
Yhteensä	-7 621,99	5 405 186,00	-7 621,99	5 405 186,00
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	-7 621,99	5 405 186,00	-7 621,99	5 405 186,00

8. Suojauslaskennan nettotulos

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Suojausinstrumenttien nettotulos	285 458,73	211 997,56	285 458,73	211 997,56
Suojauskohteiden nettotulos	-285 458,73	-211 997,56	-285 458,73	-211 997,56
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokra- ja osinkotuotot	502 139,10	386 416,78	502 139,10	386 416,78
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntivoitot	0,00	1,00	0,00	1,00
Vuokrakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 481,00	-21 482,00	-33 361,00	-35 244,00
Myyntitappiot	-2 295,91	-37 413,91	-2 295,91	-37 413,91
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-308 002,49	6 100,00	-308 002,49	6 100,00
Muut kulut	-369 008,68	-443 526,89	-357 128,68	-429 764,89
Yhteensä	-198 648,98	-109 905,02	-198 648,98	-109 905,02

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	118 952,87	121 990,35	118 952,87	121 990,35
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	398,89	0,00	398,89
Fuusiovoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	430 914,89	270 093,34	430 914,89	270 093,34
Yhteensä	549 867,76	392 482,58	549 867,76	392 482,58

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot	199 661,90	259 553,41	199 661,90	259 553,41
Arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	199 661,90	259 553,41	199 661,90	259 553,41

12. Liiketoiminnan muut kulut

	Konserni		Pankki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokratkulut	127 378,92	76 636,55	127 378,92	76 636,55
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	1 060 143,96	847 387,00	983 842,22	827 397,55
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	87 094,50	0,00	87 094,50
Fuusiotappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	1 220 152,14	1 191 042,03	1 220 152,14	1 191 042,03
Yhteensä	2 407 675,02	2 202 160,08	2 331 373,28	2 182 170,63

13. Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2016

Konserni

Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista

Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu	
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 025 887,69	-1 106 929,01	-1 708 331,11	1 210 627,57
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	0,00	2 537,63	0,00	2 537,63
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	4 025 887,69	-1 104 391,38	-1 708 331,11	1 213 165,20

Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Arvon alentumistappiot yhteensä

Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
4 025 887,69	-1 104 391,38	-1 708 331,11	1 213 165,20

Pankki

Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista

Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu	
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 025 887,69	-1 106 929,01	-1 708 331,11	1 210 627,57
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	0,00	2 537,63	0,00	2 537,63
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	4 025 887,69	-1 104 391,38	-1 708 331,11	1 213 165,20

Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Arvon alentumistappiot yhteensä

Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
4 025 887,69	-1 104 391,38	-1 708 331,11	1 213 165,20

14. Saamiset luottolaitoksilta

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Vaadittaessa maksettavat				
Talletukset	1 461 821,61	3 469 975,47	1 461 821,61	3 469 975,47
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 461 821,61	3 469 975,47	1 461 821,61	3 469 975,47
Muut kuin vaadittaessa maksettavat				
Keskuspankeilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottolaitoksilta				
Talletukset	94 325 529,70	40 882 640,27	94 325 529,70	40 882 640,27
Muut	25 000 000,00	25 000 000,00	25 000 000,00	25 000 000,00
Yhteensä	119 325 529,70	65 882 640,27	119 325 529,70	65 882 640,27
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	120 787 351,31	69 352 615,74	120 787 351,31	69 352 615,74
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00

15. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain				
Yritykset	284 533 812,16	268 629 234,63	289 533 812,17	273 629 234,64
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 199 289,17	20 219 786,45	10 199 289,17	20 219 786,45
Julkisyhteisöt	25 982 442,84	23 343 385,70	25 982 442,84	23 343 385,70
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	10 697 373,73	11 416 443,67	10 697 373,73	11 416 443,67
Kotitaloudet	759 444 317,91	724 219 988,57	759 444 317,91	724 219 988,57
Ulkomaat	944 964,86	782 995,33	944 964,86	782 995,33
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-760 123,07	-1 864 514,45	-760 123,07	-1 864 514,45
Yhteensä	1 091 042 077,60	1 046 747 319,90	1 096 042 077,61	1 051 747 319,91
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja

120,27

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Taseeseen sisältyy luottoja

1 223 168 916,95

euroa, joista on kirjattu arvonalentuminen (määrä ennen arvonalentumista)

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Arvonalentumiset tilikauden alussa	5 289 943,34	4 362 070,59	5 289 943,34	4 362 070,59
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	3 980 995,74	1 906 778,42	3 980 995,74	1 906 778,42
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-1 104 391,38	38 138,39	-1 104 391,38	38 138,39
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-1 680 006,35	-617 726,16	-1 680 006,35	-617 726,16
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-147 053,32	-399 317,90	-147 053,32	-399 317,90
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	6 339 488,03	5 289 943,34	6 339 488,03	5 289 943,34

16. Leasingkohteet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

17. Saamistodistukset

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2016

Konserni

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	100 625,00	100 625,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	206 010,32	206 010,32	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	306 635,32	306 635,32	0,00

Pankki

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	100 625,00	100 625,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	206 010,32	206 010,32	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	306 635,32	306 635,32	0,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2016

Konserni

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	100 625,00	0,00	100 625,00
Myytavissä olevat	206 010,32	0,00	206 010,32
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	306 635,32	0,00	306 635,32

Pankki

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	100 625,00	0,00	100 625,00
Myytavissä olevat	206 010,32	0,00	206 010,32
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	306 635,32	0,00	306 635,32

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2016

Konserni

	31.12.2016		31.12.2015	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	306 635,32	0,00	306 635,32	237 251,59
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	100 625,00	0,00	100 625,00	30 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	30 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	100 625,00	0,00	100 625,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	206 010,32	0,00	206 010,32	207 251,59
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	206 010,32	0,00	206 010,32	207 251,59
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	306 635,32	0,00	306 635,32	237 251,59

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Pankki

	31.12.2016		31.12.2015	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	306 635,32	0,00	306 635,32	237 251,59
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	100 625,00	0,00	100 625,00	30 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	30 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	100 625,00	0,00	100 625,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	206 010,32	0,00	206 010,32	207 251,59
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	206 010,32	0,00	206 010,32	207 251,59
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	306 635,32	0,00	306 635,32	237 251,59

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

18. Osakkeet ja osuudet

31.12.2016

Konserni**Osakkeet ja osuudet**

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät

Myytavissä olevat

Omistusyhteyseritysosakkeet

Tytäryritysosakkeet

Yhteensä

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
0,00		0,00	0,00
0,00	133 227 410,60	133 227 410,60	0,00
	0,00	0,00	
	75 755,86	75 755,86	
0,00	133 303 166,46	133 303 166,46	0,00

Pankki**Osakkeet ja osuudet**

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät

Myytavissä olevat

Omistusyhteyseritysosakkeet

Tytäryritysosakkeet

Yhteensä

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	133 227 410,60	133 227 410,60	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	75 755,86	75 755,86	0,00
0,00	133 303 166,46	133 303 166,46	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

19. Johdannaissopimukset**Konserni**

Suojaimistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2016

Korkojohdannaiset

Terminisopimukset

Optiosopimukset

Ostetut

Asetetut

Koronvaihtosopimukset

josta rahavirran suojaus

Muut swap -sopimukset

Valuuttajohdannaiset

Terminisopimukset

Optiosopimukset

Ostetut

Asetetut

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset

Osakejohdannaiset

Terminisopimukset

Optiosopimukset

Ostetut

Asetetut

Muut johdannaiset

Terminisopimukset

Optiosopimukset

Ostetut

Asetetut

Johdannaiset yhteensä

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
102 354 096,09	568 334,24	530 254,25
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
102 299 096,09	568 225,88	530 254,25
55 000 000,00	299 761,84	483 430,84
55 000,00	108,36	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
	568 334,24	530 254,25

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	47 354 096,09	8 000 000,00	47 000 000,00	0,00	102 354 096,09
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	47 299 096,09	8 000 000,00	47 000 000,00	0,00	102 299 096,09
Muut swap -sopimukset	55 000,00	0,00	0,00	0,00	55 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2016

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Ostetut	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	459 917,26

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Ostetut	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2016

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	102 354 096,09	568 334,24	530 254,25
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	102 299 096,09	568 225,88	530 254,25
josta rahavirran suojaus	55 000 000,00	299 761,84	483 430,84
Muut swap -sopimukset	55 000,00	108,36	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		568 334,24	530 254,25

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	47 354 096,09	8 000 000,00	47 000 000,00	0,00	102 354 096,09
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	47 299 096,09	8 000 000,00	47 000 000,00	0,00	102 299 096,09
Muut swap sopimukset	55 000,00	0,00	0,00	0,00	55 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2016

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Ostetut	16 700 711,63	0,00	459 917,26
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	459 917,26

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Ostetut	2 503 553,81	9 121 781,19	4 600 396,63	474 980,00	16 700 711,63
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	48 385 159,85	90 277,99	234 076,26
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	48 185 004,05	87 498,96	234 076,26
josta rahavirran suojaus	10 000 000,00	0,00	80 088,53
Muut swap -sopimukset	200 155,80	2 779,03	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		90 277,99	234 076,26

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	32 615 874,15	9 269 285,70	6 500 000,00	0,00	48 385 159,85
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihotosopimukset	32 470 718,35	9 214 285,70	6 500 000,00	0,00	48 185 004,05
Muut swap -sopimukset	145 155,80	55 000,00	0,00	0,00	200 155,80
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihotosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Ostetut	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihotosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihotosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	584 394,32

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Ostetut	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	48 385 159,85	90 277,99	234 076,26
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	48 185 004,05	87 498,96	234 076,26
josta rahavirran suojaus	10 000 000,00	0,00	80 088,53
Muut swap -sopimukset	200 155,80	2 779,03	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		90 277,99	234 076,26

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	32 615 874,15	9 269 285,70	6 500 000,00	0,00	48 385 159,85
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	32 470 718,35	9 214 285,70	6 500 000,00	0,00	48 185 004,05
Muut swap sopimukset	145 155,80	55 000,00	0,00	0,00	200 155,80
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Ostetut	18 607 186,73	0,00	584 394,32
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	584 394,32

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Ostetut	715 911,30	15 057 901,90	2 833 373,53	0,00	18 607 186,73
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

20. Aineettomat hyödykkeet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
ICT- menot	0,01	2 800,01	0,01	2 800,01
Muut kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,01	2 800,01	0,01	2 800,01

Osakkuusyryityksistä johtuva konserniliikearvo ja konsernireservi 31.12.2016

Osakkuusyryityksistä johtuvan konserniliikearvon vielä poistamatta oleva määrä	0,00	euroa
Osakkuusyryityksistä johtuvan konsernireservin vielä tulottamatta oleva määrä	0,00	euroa

Osakkuusyryityksistä johtuvaa konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole kirjattu taseeseen.

21. Kiinteistöt

31.12.2016

Konserni

Kiinteistöomistukset

Maa- ja vesialueet

Rakennukset

Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Yhteensä

Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
3 058 879,50	390 251,39	283 785,00
24 037 232,49	193 334,00	350 000,00
8 030 783,29	987 359,63	1 685 771,00
35 126 895,28	1 570 945,02	2 319 556,00

Pankki

Kiinteistöomistukset

Maa- ja vesialueet

Rakennukset

Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Yhteensä

Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
553 705,49	390 251,39	283 785,00
0,00	193 334,00	350 000,00
10 547 735,30	987 359,63	1 685 771,00
11 101 440,79	1 570 945,02	2 319 556,00

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

22. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Konserni

Hankintameno tilikauden alussa

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa

+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa

+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
19 229,06	5 758 322,53	31 144 077,97	2 888 743,11
0,00	6 438,48	3 302 108,58	347 492,91
0,00	-40 847,53	0,00	-58 972,89
0,00	0,00	0,00	0,00
-2 800,00	-33 361,00	-101 022,00	-95 839,90
0,00	-292 406,37	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	52 420,89
-16 429,05	-1 203 722,01	-811 121,08	-2 437 528,92
0,00	-3 045 809,85	0,00	0,00
0,00	443 704,39	3 475 153,09	0,00
0,00	-21 373,62	-1 882 301,28	0,00
0,01	1 570 945,02	35 126 895,28	696 315,20

Pankki

Hankintameno tilikauden alussa

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa

+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa

+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
19 229,06	5 758 322,53	7 118 623,48	2 802 672,71
0,00	6 438,48	3 302 108,58	347 492,91
0,00	-40 847,53	0,00	-58 972,89
0,00	0,00	0,00	0,00
-2 800,00	-33 361,00	-101 022,00	-95 839,90
0,00	-292 406,37	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	52 420,89
-16 429,05	-1 203 722,01	-811 121,08	-2 437 528,92
0,00	-3 045 809,85	0,00	0,00
0,00	443 704,39	3 475 153,09	0,00
0,00	-21 373,62	-1 882 301,28	0,00
0,01	1 570 945,02	11 101 440,79	610 244,80

23. Muut varat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Arvopapereiden myyntisaamiset	5 445,00	0,00	5 445,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	20 947,47	256,94	20 947,48	256,95
Muut	1 480 015,26	1 302 730,79	1 478 440,27	1 302 730,78
Yhteensä	1 506 407,73	1 302 987,73	1 504 832,75	1 302 987,73

24. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Korot				
Korkosaamiset	1 813 989,85	1 339 951,75	1 813 989,84	1 356 164,07
Maksetut korkoennakot	0,00	213,18	0,00	213,18
Yhteensä	1 813 989,85	1 340 164,93	1 813 989,84	1 356 377,25
Muut				
Muut maksetut ennakkomaksut	178 336,69	78 242,61	178 336,69	78 242,61
Muut siirtosaamiset	183 289,49	45 622,70	158 455,54	45 622,71
Yhteensä	361 626,18	123 865,31	336 792,23	123 865,32
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	2 175 616,03	1 464 030,24	2 150 782,07	1 480 242,57

25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2016

Konserni**Jaksotuseroista**

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	
Konserniyriytysten omiin taseisiin perustuvat	
Laskennalliset verosaamiset	267 870,66
Laskennalliset verovelat	
Netto	267 870,66

Muista väliaikaisista eroista

Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	
Konserniyriytysten omiin taseisiin perustuvat	
Laskennalliset verosaamiset	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00
Netto	0,00

Yhteensä

Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
0,00	-8 037 527,84
0,00	0,00
267 870,66	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
267 870,66	-8 037 527,84

Konsernituloslaskelmaan merkitty laskennallisen verovelan muutos muodostuu seuraavista eristä:

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	150 000,00
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	
Konserniyriytysten omiin tuloslaskelmiin perustuvat	21 468,29
Yhteensä	171 468,29

Konsernitaseessa kertynyt poistoero ja verotusperusteiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Omaan pääomaan siirretty osuus on 31 550 111,37 euroa.

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0,00 euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista kirjatusta laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2016

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia

2 015 182,58

Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi

403 036,52

Pankki

Jaksotuseroista

Muista väliaikaisista eroista

Yhteensä

Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
258 875,01	26 915,71	231 959,30
36 733,80	822,41	35 911,39
295 608,81	27 738,12	267 870,69

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuihin myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatuihin laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2016

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia

2 015 182,58

Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi

403 036,52

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Verotusperusteiset varaukset

Yhteensä

Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
0,00	0,00	0,00
40 187 639,21	8 037 527,84	32 150 111,37
40 187 639,21	8 037 527,84	32 150 111,37

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja veroperusteiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

26. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat**Konserni**

	Kirjanpitoarvo 31.12.2016	Nimellisarvo 31.12.2016	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Pankki

	Kirjanpitoarvo 31.12.2016	Nimellisarvo 31.12.2016	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

27. Muut velat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Arvopapereiden ostovelat	5 445,00	0,00	5 445,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	177 188,60	269 141,81	177 188,61	269 141,81
Muut	2 996 250,37	1 596 913,18	2 542 890,69	1 545 727,90
Yhteensä	3 178 883,97	1 866 054,99	2 725 524,30	1 814 869,71

28. Pakolliset varaukset

31.12.2016

Konserni

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					369 243,00	369 243,00
+ varausten lisäys					0,00	0,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					6 198,00	6 198,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	363 045,00	363 045,00

Pankki

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					369 243,00	369 243,00
+ varausten lisäys						0,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					6 198,00	6 198,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	363 045,00	363 045,00

29. Siirtovelat ja saadut ennakot

Korot	Konserni		Pankki	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Korkovelat	1 393 491,56	2 075 477,20	1 337 652,95	2 075 477,20
Saadut korkoennakot	8 984,19	3 332,35	8 984,19	3 332,36
Yhteensä	1 402 475,75	2 078 809,55	1 346 637,14	2 078 809,56
Muut				
Muut saadut ennakomaksut	103 580,91	10 161,79	103 580,91	10 161,80
Muut siirtovelat	4 846 339,28	5 941 713,97	4 846 339,28	5 941 713,95
Yhteensä	4 949 920,19	5 951 875,76	4 949 920,19	5 951 875,75
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	6 352 395,94	8 030 685,31	6 296 557,33	8 030 685,31

30. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**Konserni****Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2016
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Pankki**Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2016
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

**31. Oma pääoma
Konserni**

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä	244 121 991,55	17 211 207,30	-7 580 949,56	0,00	253 752 249,31
Osuuspääoma	51 330 600,00	4 802 100,00	-4 330 100,00	0,00	51 802 600,00
Jäsenosuudet	4 499 000,00	237 300,00	-96 900,00	0,00	4 639 400,00
Tuotto-osuudet	45 283 200,00	4 556 800,00	-2 806 800,00	130 000,00	47 163 200,00
Lisäosuudet	1 548 400,00	8 000,00	-1 426 400,00	-130 000,00	0,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	21 281 503,08	20 716,09	-103 669,84	0,00	21 198 549,34
Vararahasto	21 342 194,88	0,00	0,00		21 342 194,88
Käyvän arvon rahasto	-60 691,80	20 716,09	-103 669,84		-143 645,54
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	43 000 000,00				43 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	128 509 888,47		-3 147 179,72		125 362 708,75
Tilikauden voitto tai tappio		12 388 391,21	0,00		12 388 391,21
Vähemmistön osuus pääomasta	0,00				0,00

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	3 379,02	0,00	89,37	0,00	3 289,66
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	-64 070,82	20 716,09	103 580,47	0,00	-146 935,20
Rahavirran suojaus	-80 088,53	0,00	103 580,47	0,00	-183 669,00
laskennalliset verot	16 017,71	20 716,09	0,00		36 733,80
Yhteensä	-60 691,80	20 716,09	103 669,84	0,00	-143 645,54

Pankki

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien väillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	212 596 797,76	16 696 105,54	-7 580 949,56	0,00	221 711 953,74
Osuuspääoma	51 330 600,00	4 802 100,00	-4 330 100,00	0,00	51 802 600,00
Jäsenosuudet	4 499 000,00	237 300,00	-96 900,00	0,00	4 639 400,00
Tuotto-osuudet	45 283 200,00	4 556 800,00	-2 806 800,00	130 000,00	47 163 200,00
Lisäosuudet	1 548 400,00	8 000,00	-1 426 400,00	-130 000,00	0,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	21 281 503,08	20 716,10	-103 669,84	0,00	21 198 549,34
Vararahasto	21 342 194,88				21 342 194,88
Käyvän arvon rahasto	-60 691,80	20 716,10	-103 669,84		-143 645,54
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	43 000 000,00				43 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	96 984 694,68		-3 147 179,72		93 837 514,96
Tilikauden voitto tai tappio		11 873 289,44	0,00		11 873 289,44

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	3 379,02	0,00	89,37	0,00	3 289,66
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	-64 070,82	20 716,09	103 580,47	0,00	-146 935,20
Rahavirran suojaus	-80 088,53	0,00	103 580,47	0,00	-183 669,00
laskennalliset verot	16 017,71	20 716,09	0,00		36 733,80
Yhteensä	-60 691,80	20 716,09	103 669,84	0,00	-143 645,54

32. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät**Oma pääoma 31.12.2016**

Sidottu oma pääoma

Vapaa oma pääoma

Oma pääoma yhteensä

Konserni	Pankki
73 001 149,34	73 001 149,34
180 751 099,96	148 710 804,40
253 752 249,30	221 711 953,74

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2016

Vapaa oma pääoma

- aktivoidut kehittämismenot

- muut jakokelvottomat erät

Voitonjakokelpoiset varat

Konserni	Pankki
180 751 099,96	148 710 804,40
0,00	0,00
32 313 656,91	163 545,54
148 437 443,05	148 547 258,86

33. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2016**Konserni**

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	10 787 351,31	10 000 000,00	35 000 000,00	65 000 000,00	0,00
	39 504 979,18	86 670 996,34	370 068 825,58	286 321 090,76	309 676 185,74
	0,00	0,00	306 635,32	0,00	0,00
	15 623 755,12	0,00	69 000 000,00	75 000 000,00	0,00
	942 491 801,53	7 536 700,08	1 920 415,11	335 306,87	4 743 615,51
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteetti luokkaan "alle 3 kk".**Pankki**

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	10 787 351,31	10 000 000,00	35 000 000,00	65 000 000,00	0,00
	39 504 979,18	86 670 996,34	375 068 825,59	286 321 090,76	309 676 185,74
	0,00	0,00	306 635,32	0,00	0,00
	15 623 755,12	0,00	50 000 000,00	75 000 000,00	0,00
	942 491 801,53	7 536 700,08	2 181 863,73	335 306,87	4 743 615,51
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteetti luokkaan "alle 3 kk".

34a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2016**Konserni**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Konsernin saamiset osakkuusyrittä ja velat osakkuusyrittä
Saamiset luottolaitoksilta	119 325 529,70	1 461 821,61	120 787 351,31	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	1 092 242 077,60	0,00	1 092 242 077,60	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	306 635,32	0,00	306 635,32	
Johdannaissopimukset	1 028 251,50	0,00	1 028 251,50	
Muu omaisuus	175 797 006,36	124 545,66	175 921 552,02	
Velat luottolaitoksille	159 623 755,12	0,00	159 623 755,12	
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	955 567 268,95	1 460 570,15	957 027 839,10	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	990 171,51	0,00	990 171,51	
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	
Muut velat	17 931 852,75	0,00	17 931 852,75	

Pankki

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Josta	
				Tytäryrittä	Osakkuusyrittä
Saamiset luottolaitoksilta	119 325 529,70	1 461 821,61	120 787 351,31		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	1 092 242 077,61	0,00	1 092 242 077,61	5 000 000,00	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	306 635,32	0,00	306 635,32		
Johdannaissopimukset	1 028 251,50	0,00	1 028 251,50		
Muu omaisuus	151 659 072,53	124 545,66	151 783 618,19		
Velat luottolaitoksille	140 623 755,12	0,00	140 623 755,12		
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	955 828 717,57	1 460 570,15	957 289 287,72		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00		
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	990 171,51	0,00	990 171,51		
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00		
Muut velat	9 385 126,63	0,00	9 385 126,63		

34b.Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2016

	Konserni		Pankki	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	1 274 335,61	1 274 335,61	1 274 335,61	1 274 335,61
Saamiset luottolaitoksilta	120 787 351,31	120 787 351,31	120 787 351,31	120 787 351,31
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 092 242 077,60	1 092 242 077,60	1 097 242 077,61	1 097 242 077,61
Saamistodistukset	306 635,32	306 635,32	306 635,32	306 635,32
Osakkeet ja osuudet	133 227 410,60	133 227 410,60	133 227 410,60	133 227 410,60
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	75 755,86	75 755,86	75 755,86	75 755,86
Johdannaissopimukset	1 028 251,50	1 028 251,50	1 028 251,50	1 028 251,50
Yhteensä	1 348 941 817,80	1 348 941 817,80	1 353 941 817,81	1 353 941 817,81
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	159 623 755,12	159 623 755,12	140 623 755,12	140 623 755,12
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	957 027 839,10	957 027 839,10	957 289 287,72	957 289 287,72
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	990 171,51	990 171,51	990 171,51	990 171,51
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 117 641 765,73	1 117 641 765,73	1 098 903 214,35	1 098 903 214,35

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

Konserni	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	0,00	206 010,32	100 625,00	306 635,32
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	568 334,24	0,00	568 334,24
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	990 171,51	0,00	990 171,51

Pankki	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	0,00	206 010,32	100 625,00	306 635,32
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	568 334,24	0,00	568 334,24
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	990 171,51	0,00	990 171,51

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Avaava tase 1.1.2016	0,00
siirrot tasoon 3	100 625,00
siirrot tasosta 3	0,00
muu muutos	0,00
Päättävä tase 31.12.2016	100 625,00

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssiessä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasoon 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostupäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään epäliikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

35. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2016**Konserni****Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
31 500 000,00	0,00	0,00	31 500 000,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
31 500 000,00	0,00	0,00	31 500 000,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	76 554 626,69	76 554 626,69
0,00	0,00	0,00	0,00
31 500 000,00	0,00	76 554 626,69	108 054 626,69

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**Pankki****Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	76 554 626,69	76 554 626,69
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	76 554 626,69	76 554 626,69

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**36. Eläkevastuut**

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

31.12.2016	
Konserni	Pankki
0,00	0,00
0,00	0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.
Konserniyhtiöiden eläketurva on järjestetty eläkevakuutuksella.

37. Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa maksettavat
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yhteensä

31.12.2016	
Konserni	Pankki
28 800,00	28 800,00
69 600,00	69 600,00
0,00	0,00
98 400,00	98 400,00

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

Vuokrasopimus on määräaikainen 5 vuotta aj. 1.6.2015-31.5.2020.
Sen jälkeen toistaiseksi voimassa oleva 6 kk irtisanomisajalla.

38. Taseen ulkopuoliset sitoumukset Konserni

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2016	0,00	0,00	97 403 502,00	97 403 502,00
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	15 570 851,39	15 570 851,39
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	15 570 851,39	15 570 851,39
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	81 832 650,61	81 832 650,61
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	81 832 650,61	81 832 650,61
josta luottolupaukset	0,00	0,00	80 203 298,61	80 203 298,61

Pankki

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2016	0,00	0,00	97 403 502,00	97 403 502,00
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	15 570 851,39	15 570 851,39
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	15 570 851,39	15 570 851,39
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	81 832 650,61	81 832 650,61
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	81 832 650,61	81 832 650,61
josta luottolupaukset	0,00	0,00	80 203 298,61	80 203 298,61

39. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee 10 vuoden tarkistusjakson aikar-
Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2017-2024 kiinteistöinvestoinnin valmistumisajankohdasta riippuen.

31.12.2016

1 311,80
0,00
0,00
1 311,80

40. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

	Konserni		Pankki	
	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2016				
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	155	-4	155	-4
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	0	0	0	0
Määräaikainen henkilöstö	7	-4	7	-4
Yhteensä	162	-8	162	-8

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2016

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
josta toimitusjohtaja Petri Krohnsille maksetut palkat ja palkkiot
sekä luontoisedut

	Konserni	Pankki
Palkat ja palkkiot		
Hallintoneuvoston jäsenet	40 810,00	40 810,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	425 431,00	425 431,00
josta toimitusjohtaja Petri Krohnsille maksetut palkat ja palkkiot	224 787	224 787,00
sekä luontoisedut	11 867	11 867,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 700 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 350 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 300 euroa kokoukselta. Hallintoneuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 300 euroa kokoukselta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 1760 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 880 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 440 euroa kokoukselta. Muille hallituksen jäsenille maksetaan kuukausipalkkiota 473 euroa ja kokouspalkkiota 440 euroa kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 65 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 0 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Etelä-Karjalan Op liittyi OP-Henkilöstörahastoon vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2016 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2016 on noin 5,7 % rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2016 kirjattiin palkkioita yhteensä 344.763,48 euroa

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat erikseen määritellyt johtajat ja avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OP:n ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen. Tavoitteet liittyvät OP Ryhmän tulokseen ennen veroja, ydinvakavaraisuuteen (CET1) ja keskittäjäasiakkaiden määrän kasvuun

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajakoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 - 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 - 2017.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OP:n liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 - 2020.

Palkkion arvoa jakotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

Palkkion maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuutta ja työ- tai toimitushteen voimassaoloa koskevia ehtoja

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkääntyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa.

Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän että lyhyen aikavälin palkkiot

Jos maksun viivästyminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OP:n liikkeeseen laskemana debentuurilainana.

	Konserni	Pankki
	Tilintarkastus-palkkiot	Tilintarkastus-palkkiot
Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2016		
Tilintarkastuksesta	3 285,16	3 285,16
Tilintarkastajan muut lausunnot	11 350,44	11 350,44
Veroneuvonta	0,00	0,00
Muut palvelut	0,00	0,00
Yhteensä	14 635,60	14 635,60

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2016

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 523 770,86	191 995,84	0,00	1 715 766,70	116 029,52
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	173 339,84	78 849,63	0,00	252 189,47	12 723,96
Yhteensä	1 697 110,70	270 845,47	0,00	1 967 956,17	128 753,48

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

	Konserni	Pankki
	0,00	0,00
Eläkesitoumukset		
Hallintoneuvoston jäsenet		0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		0,00
Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset	0,00	0,00
Hallintoneuvoston jäsenet		0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto-henkilöt	Osakkuus-yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä 31.12.	0,00	4 561 045,07	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	409 405,97	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuolisot tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisäryitykset).

41. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2016

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen				
Yrityksen nimi:	As Oy Lappeenrannan Kirkkokatu 9	100,00 %	1 377,00	-80,70
Kotipaikka:	Lappeenranta			
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta				
Yrityksen nimi:	Etelä-Karjalan OP-Kiinteistökeskus Oy	73,30 %	155,80	-40,00
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	Koy Joutosenon Ostoskeskus	100,00 %	209,00	-603,00
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	Koy Kornetinharju	100,00 %	224,40	217,00
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	Koy Lappeenrannan Valtakatu 39	100,00 %	1 110,00	0,00
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	Koy Napinkulma	100,00 %	753,00	17,50
Kotipaikka:	Imatra			
Yrityksen nimi:	Lappeenrannan Kassatalo Oy	55,00 %	903,50	52,00
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	Koy Ruokolahden Eskontalo	100,00 %	388,90	-11,20
Kotipaikka:	Ruokolahti			
Yrityksen nimi:	Koy Niska 91	73,60 %	1 060,70	16,80
Kotipaikka:	Imatra			
Yrityksen nimi:	Lappeenrannan Osuuspankkitalo Oy	100,00 %	519,50	43,50
Kotipaikka:	Lappeenranta			
Yrityksen nimi:	As Oy Tahkoniemi 6	100,00 %	802,20	-0,80
Kotipaikka:	Nilsinä			

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyrietykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyrietykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Ylämaan Keskus	25,70 %	55,80
Kotipaikka:			17,30
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Joutselinna	17,00 %	2 123,00
Kotipaikka:			0,00
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Selostus yhteisestä vaikutusvallasta ja henkilöstö keskimäärin

Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			

42. Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättyneen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta

Ei Ole

43. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, yhteisöjen perustamiset ja uudelleenjärjestelyt, saatavien perimistehtävät, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi pankki tarjoaa toimeksiantoon perustuvia omaisuuden hoitoon liittyviä liikeyritysten, kiinteistö- ja asunto-osaakeyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien ostoa ja myyntiä, sekä kiinteistöjen ja asuntojen vuokrausta.

Osuuspankin sellaisten omissa nimissään asiakkaan lukuun hallittavien varojen kokonaismäärä, joita sijoituspalvelulain 9. luvun mukaan ei merkitä varoiksi osuuspankin taseeseen

0

44. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2016

Jäsenten lukumäärä	44 984
Maksamatta olevat osuusmaksut	500,00
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	141 500,00
Irtisanotut lisäosuusmaksut	1 426 400,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	8 248 200,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2016-2017 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

45. Pitkäaikaissäätämispalvelu

OP-eläkesäästön eläketili

Määräaikaais- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset

Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä

Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)

OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot

Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet

31.12.2016
68 077,56
0,00
68 077,56
479 877,83
285,33
0,00

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Pankin pääkirjanpito on SAP-järjestelmässä ja osakirjanpitojen tiedot on siirretty pääkirjanpitoon yhdistelmänä tai muuna yhteenvetona.

Merkittävimmät osakirjanpidot:

Ottolainaus
 Antolainaus
 Omistaja-asiakasrekisteri
 Bonusjärjestelmä
 Tuotto-osuudet
 Korva, arvopaperikirjanpito
 Matkavaluutta
 ASLA, asiakaslaskutus
 Calypso, johdannais- ja arvopaperikirjanpito
 JORR, johdannaisreskontra
 Pankkitakaukset
 Haltia, kiinteistökirjanpito
 Havas, vastike- ja vuokrareskontra
 Osuuspankkien tilit OP Yrityspankissa
 POPS, Pankkien väliset online pikasiirrot ja shekit
 SAP HR ja Aditro
 SAP käyttöomaisuus
 SAP osto- ja myyntireskontra, Ariba, Basware IP ja Basware maksuliikenne

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999
	RYHMÄKOHT.ARVONALENT	GX	1000180001	1000189999
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	SALDONSIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999
	SALDONSIIRTO, MVAT	HI	1000350001	1000359999
	KIINT YHT AVAAVA TASE	QN	1000360001	1000369999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoitavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoitavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoitavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	LN	1028000001	1028999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoidavat	HN	1029000001	1029999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN eliminoidavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidavat	DG	1031000001	1031999999
	MYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoidavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoidavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoidavat	DS	1037000001	1037999999
	MYNTILASKUTUS eliminoidavat	DT	1038000001	1038999999
	MYNTILASKUTUS ei eliminoidavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1060999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYNTILASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYNTILASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄOSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	1101000001	1101999999
990053	Banksyst päivittäiset	JD	1102000001	1102999999
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	1103000001	1103999999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	1104000001	1104999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoidava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba ei tilausta eliminoidava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoidava	LX	1110000001	1110999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutustosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
	SAANA/M2	HJ	1114000001	1114999999
	VAM päivittäiset	HK	1115000001	1115999999
	VAM kk-vaihe	HL	1116000001	1116999999
12999	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

Kirjanpitosite	AB	3204000000	3204999999
Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
Palkansaajat	HE	3229000000	3229999999
Hallinto henkilöt	HH	3230000000	3230999999
Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
	Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
	Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
	Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
	Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
	Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
	ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
	Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
	JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
	EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
	Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
	Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
	MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
	Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
	Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
	TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
	Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
	Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
	Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
	Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
	Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
	Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
	Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
	Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
	Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
	Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus,korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systeemipalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	RA	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SIJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999
	Flex maksutulo, koneellinen	K1	3342000000	3342999999
	Flex maksutulo, manuaalinen kirjaus	K2	3343000000	3343999999
	Flex korvaukset, koneellinen	K3	3344000000	3344999999
	Flex korvaukset, manuaalinen kirjaus	K4	3345000000	3345999999
	Flex manuaalinen peruuntuva	K5	3346000000	3346999999
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999 HVRKR0H
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999 AMR972
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 ATRR009
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIIROT	BK	9900900001	9900999999 MGR5150
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
990013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999 MV29K
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999 OTALPKT
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999 op:t, 7880: USLR610
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRMTIK
	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA			
990018	MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999 MAVRATIK
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999 PR002

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVY	EQ	9902410001	9902419999
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVY	ER	9902420001	9902429999
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT WINRESK	BV EO	9902600001 9902700001	9902699999 9902799999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 (***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 (***)
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERUUTETTAVA), VX	VI	9905600001	9905699999
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
9900060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS / AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999 LUMR124
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	CD	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999
990070	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN (KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990071	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9908400001	9908499999
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999 AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
991004	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA			
991004	PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUKSET	RU	9910270001	9910279999
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
9901050	ALS/PREEMIOT JA ARV.	GH	9910500001	9910509999
9901055	ALS/JOHD.AR.V.PER.	GI	9910550001	9910559999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULIIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999
991113	OKOPANKIN TASESIIRROT / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999 ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999
990202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP- RAHASTO	IA	9920200001	9920299999
9900203	SRJ- PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
990207	TALLETUSSIIRROT	YM	9920700001	9920799999
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
992100	PANKKITAKAUKSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
683	ARVOSTUSKONVERSIO/PURKU	Z5	9921830001	9921839999
9902183	ARVOSTUSKONVERSIO/PURKU	Z5	9921830001	9921839999
684	ARVOSTUSKONVERSIO/UUDET	Z6	9922830001	9922839999
9902283	ARVOSTUSKONVERSIO/UUDET	Z6	9922830001	9922839999
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999
9903001	SALDONSIIIRTO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIIRROT	Z1	9930010001	9930019999
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940111	LJR-JOLLA CAP KK-VAIHDE PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940113	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940115	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940116	LJR-KALA PREEMIOT JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999
9970002	CHF-TP-VIENNIT	KL	9970020001	9970029999
9970003	CHF-TAUP-VIENNIT	KM	9970030001	9970039999
	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN			
998	AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja

*) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.

Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna

** REA-arkistointijärjestelmään

**) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

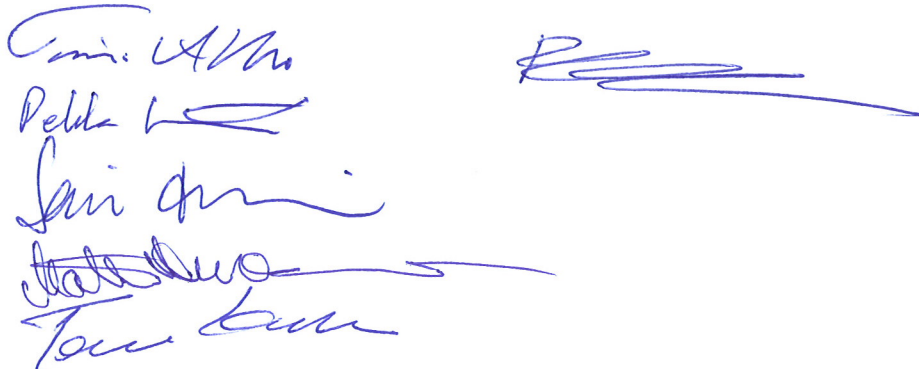
Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.

Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Lappeenrannassa

31.päivänä tammikuuta 2017

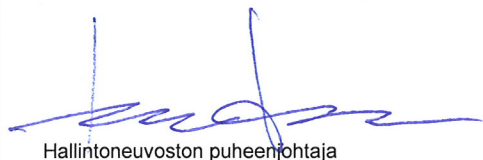
Minna Uusiluoma
 Pekka Lehto
 Jari Kinnunen
~~Atte Luoma~~
 Touko Kumpulainen

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2017 osuuskunnan/edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Etelä-Karjalan Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Lappeenrannassa

2.päivänä helmikuuta 2017

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

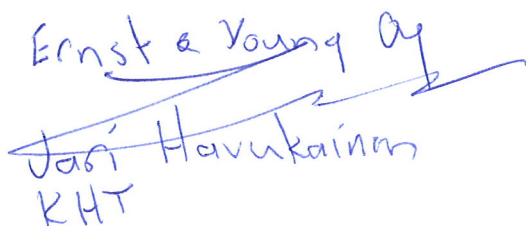
Hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lahdessa

8.päivänä helmikuuta 2017

Ernst & Young Oy
 Jari Havukainen
 KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Etelä-Karjalan Osuuspankin edustajistolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Etelä-Karjalan Osuuspankin (y-tunnus 0915619-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Lahdessa 8.2.2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Jari Havukainen
KHT